…otsustage!

…meesterahwa taskukellad puhtast prant… kolme tugewa kaanega, mitte millegi 100 rbl., lahkuminewad, kõige parema …ude auhindadega krooitud margiga …itud, kirjaliku wastutusega 6 a. pääle. …r". Saadame järelmaksuga ilma käsi… 40 kop. eest Ntisama'ugused naeste… …a: 1) soomuskest sellestsamast kullast, … 3) seemuskanahast koti… Adr. Т-во „Консеквентъ", Ново… …se kaludeks arwatakse 1—4 kellani 50 …aksuga ja ilma käsirahata. Siberisse …wene ja saksa keeles.

Köögitüdrukut

…n tarwis Jakobi uul. 27.

Tütarlapsed,

…es õmblemist ja lõikejoonistamist ära …ppida tahawad, wõiwad endid üles… …nda Peplert uul. nr. 10, A. Raudsepp.

Korralik tüdruk,

…es Saksa keelt oskab, wõib üksiteeni… …ats kohta saada Tiigi uul. nr. 70, …ella 11—1.

25. r. waewatasu

…ellele, kes minu 7. sep. Walga Com… …mers-Hotelli hoowist warastatud hobuse …nulle kätte juhatab. Märgid: linalakk …nära, umbes 2 ars. kõrge, parema kintsu …pääl „K" täht, mis kewadel rauaga …pääle põletatud sai, wäärtus 90 rbl. …Saan Eesti moodi, seljatugi pruun, …alt wärwimata. Adr. Ferd. Keel чр. Валкъ. Karula, Mäeküla

Kutsar-kärneri

…oo oitakse maale. …esanda selle lehe …al. Tiigi uul. nr. 74, kort. 14.

Hääd maad põllumeestele.

Nowgorodi kuberm. 25 wersta Ei… …newsti jaamast, 8 tunni sõit Peterburi-Wologda raudteel, Tichwini weekanali …äres, müüdakse mõis 700 tesjatini, …alus põldudega ja heinamaadega, …le 400 tesjatini metsa all, kõitide hoo…etega. Täbistikune tesjatini hind 30 …ubla. Metsast wõib ostusumma wälja …ada. Lähemat teatust annab kirjali… …ti Peterburis, Введенская ул. № 8, J. Lumann.

Kostilapsed

…awad odawa hinna eest wastuwõt… …t. Klawer on tarwitada. Tähe uul. …63, II. kort. (H)

Kostilapsed

…ilapsed, leiawad lahket wastuwõt… …t, hästi haritud perekonnas. Hää …õit ja walju walitsus. Lähemat Tähe …l. nr. 10, alumisel kor.

Minu **klawertundide õpetus**

…algamud. Wõtan weel uusi õpilasi …astu. **Salme Hermann**, Tartus, …esti uul. nr. 15. Kõnet. 3—5 p. l.

…Prantsuse-, Saksa- keele ja klaweri **tundisid**

…takse odawasti Wikhwa uul. 6, hoo…s, 1 trepp.

Kaks sepapoissi

…õwad endid 11. januaril, kell 11, …Tiigi uul. nr. 80, söögimajas üles …nda.

Köögitüdrukut

…arwitatakse Kiwi uul. nr. 8.

Hää hobune on müüa

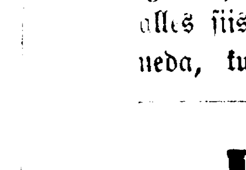

…Kiwi uul. nr. 56.

Peterb. kaubaladu

…Peterburi uul. nr. 2. Ilu-, moodu-, …asriistade- ja kirjutusmaterjali ladu. …alga wiisi ja üksikult soowitab omast …kalikast wäljawalikust kaupa käesole…a's aastalaadaks wäga odawate **hindadega.**

Wiljandis on kõige taidawamas … (end. adw. Wengeri t.) 8 toaline **korter** …es kõrwaliste ruumide ja weewärgiga …he **wälja üürida,** wäga sinnis …eetadile ehk tohtrile. Ligemat …Tõllasepp'a raamatukaupl.

Hagijas on tulnud Tähtwere Kure metsawahi juurde. Kätte wõib saada kuulutusekulu ja söögir. eest.

Maja

…müüa, waksali ligidal, kus kauplus …s on. Kaupa teeb majaomanik, Näi… …e uul. nr. 5.

Sepikoda

…es eluruumidega on müüa Tõrwas. Tõnis Tõnisson.

Koolilapsed

…awad korterit kostiga ehk ilma selleta …a uul. 46. kort. 1.

…nnleweske, ühes kõrwaliste hoonetega, hää kaupl …haga, suure maantee ääres, rahwe…kal kohal, on odawasti müüa, ä…simise pärast, ligemat teadet Põlwa …amatuk. чр. Верро.

Koolilaps

…b leiab korteri Eene uul. 32, l. 8.

Требуется **прислуга**

…ходящая, съ мелкой сиркой, …лонанье 5 р. въ мѣс. Кашта…ая 22, кв. 7., приход. отъ 12—6

Nr. 6. Reedel 9 jaanuaril 1909

53. aastakäik.

Ilmub iga päew, wälja arwatud pühapäewad, suured pühad ja kroonupühad.

Kaasandena ilmuwad: 1) Piltidega kaunistatud kuukiri „Lasteleht", 2) Ajakiri „Nooresooleht", 3) Terwisholuline ja arstiteaduslikne ajakiri „Terwis", 4) Pilke- ja naljasisuline kuukiri „Sädemed", 5) Seinakalender, 6) Tähtraamat.

Toimetuse adress: „Postimehe" toimetusele, Tartus; Wene keeli: Въ ред. газ. „Постимесъ", Юрьевъ (Лифл. г.).

Toimetuse kõnetund: Rüütli uul. nr. 9, lehe talituses, igal äripäewal kella 1—½3 lõunal

„Postimehe" talitus ja trükikoda, kus ka muid trükitöösid walmistatakse, on Tartus Rüütli uul. nr. 9. Telefon nr. 80.

Tellida wõib igast päewast alates kuni iga kuu wiimse päewani. Adressi muutmise korral tuleb 10 kop. maksta ja wana adress üles anda. — Saamata jäänud numbrid saadab lehe talitus ainult siis maksuta järele, kui nende tellimine 14 päewa jooksul pärast numbri ilmumist postile on pandud. — Tarwitamata jäänud käsikirjad hoitakse ainult sellekohase soowi pääle alal. Käsikirjad, mis mitte meie alaliste kirjasaatjate poolt ei tule, jäävad hinna alla arwamata, kui neile tasunõudmine pääle ei ole kirjutatud.

Postimees

Eesti päewaleht.

Ilmub Eesti Rahwameelse Eduerakonna waimus.

Tellimishinnad on pää…

Postiga 12 kuu pääle	5 rbl.	50 kop.;	posti…		
„ 11 „ „	5 „	10 „			
„ 10 „ „	4 „	65 „			
„ 9 „ „	4 „	20 „			
„ 8 „ „	3 „	65 „			
„ 7 „ „	3 „	20 „			
„ 6 „ „	2 „	75 „			
„ 5 „ „	2 „	30 „			
„ 4 „ „	1 „	90 „			
„ 3 „ „	1 „	40 „			
„ 2 „ „	1 „	— „			
„ 1 „ „		55 „			

Pooliküte kuude numbrid arwatakse 2 k. tükk …

Wäljamaale 3 korda nädalas saates 7 rbl. 50 kop. …

„Sädemete", „Terwise" ja „Nooresoolehe" e… aastas 1 rbl., pooles-aastas 50 kop., w…

Üksik nummer 3 k…

Kuulutuste nonpareille-rida 5 kop., lehe eesots… Ülesantud kuulutused ilmuwad weel selsamal pä… hoobil ka „Elus" peab ilmuma, …

Auust. tellijaid

palume meilt **adressi wigade parandust** ainult sel puhul nõuda, kui endine adress lehe saamisele takistusi teeb.

„Post." talitus.

Käsitööleht

igas perekonnas.

Rahwusline aadrilaskmine.

II.

Kuni wiimase ajani on meil nendele, kellel majanduslline seisukord kodumaal kitsaks läinud, wäljarändamist soowitatud. Need, kes materialistlise ajaloo-waate mõju all seisawad, on isegi ilukirjanduses otse kirglike ägedusega seletada püüdnud, nagu oleks wäljarändamine ainus tee, kuidas meie maata inimesed oma olukorda parandada wõiksiwad.

Wäljarändamise mõte ei ole kellegi uudis. Teda on juba wanal hallil ajal tarwitatud, kui inimestel elu senistes asupaikades kitsaks minema kippus. Just alamatel edenemise-astetel oli rändamist weel rohkem kui pärastistel kulturapäiwil.

Kihutajaks oli loomulik tung lahedamate olude järele. Kala otsib, kus sügawam, inimene —, kus parem.

Ajajooksul muutus aga rändamise iseloom põhjalikult. Kuna alguslise edenemise päiwil, kus üksik iseenese eest wäljas oli, igaüks sinna läks, kus ilm lahti, hakati kõrgema kultura järjel kaaluma, kuidas ühe osa eemaleweeremine wäljarändajate eneste, kui ka järeljääjate saatuse pääle mõjuks. Nüüd kõneldakse haritud maadel otse wäljarändamise- ja asunduse-politikast. Inimesed tunnewad, et nemad mitte üksikult edeneda ei saa, waid teistega ühenduses. Mitte iga ühendus ei wii inimest edasi. Waid alles siis suudab inimene tõsiselt wälja areneda, kui tema nendega ühendusesse jääb, kellega temal ühtlaseid elunõudeid ja loomuomadusi. Rahwaste elu iseteadlikud jõuud jälle saawad aru, et see üleüldise edenemise pääle halwawalt mõjuks, kui rahwaliikmed loomulikust ühendusest rahwuslikus õhukonnas lahkuksiwad.

Sellepärast on wäljarändamisewoolu juba nõnda korraldada katsutud, et wäljarändajad mitte juhtumisi suurde maailma laiali ei weereks, waid uutes asupaikades jällegi loomulikus ühenduses omasugustega edasi elaksiwad.

Selles mõttes lõiwad juba muistsed haridusrahwad wöörsil terweid asundusi, kuhu kodumaalt järjest uusi kaaslasi juurde tuli, niikaua kui asunduses maad jatkus. Nõnda läks Greeka kultur kõigile Adria- ja Wahemere maile, nõnda kaswas ka Rooma ilmariik loomulikul teel.

Uueajal on Inglise rahwas kõige juurepäralisemalt asunduse-politikat ajanud. Wäike saarerahwas walitseb nüüd maailma. Angelsaksi tõug on kaks uut ilmajagu oma alla wõtnud.

Muidugi on kaaluja Inglise rahwa mõte selle pääle käinud, et inimesed mitte sinna ei hakanud rändama, kus „midagi teha" ei olnud. Kuid ometi näeme suuri Inglise ühisusi, kompaniisid, elule tõuswat, kes Hollandi ja Prantsuse asunduse kompaniide wõiste rahwuslisi asundusi põhjendada ja edasi wiia katsusiwad. Isegi kõige raskemate wõitluste eest ei ole Inglise rajaraiujad, pionirid, tagasi kohkunud, kus tarwis oli uut kodumaad luua.

Wiimsel ajal on isegi riigiwalitsused selle eest hoolitsema hakanud, et wäljarändajad wöörsil kaitset ja nõuu leiaks. Inglismaal seati juba 1847. a. iseäralised „wäljarändamise asjaajajad" tööle, kes selle üle pidiwad walwama, et wäljarändajate laewadel terwishoiuline kord hää, ruumi küllalt ja tarwilikku toitu oleks. Niisama on Breemen 1832. ja Hamburg 1850., Saksamaa 1871. aastast saadik toimetanud. Wäljamaal on saatkonnad ja konsuladid kohustatud wäljarändajatele nõuu ja õigusekaitset muretsema.

Wenemaal on Siberisse rändamise korraldamiseks iseäraline wäljarändamisewalitsus olemas. Kuid tõsist korraldust ei ole mitte tunda. Ainult see on õnn, et wäljarändajatele luba antakse, maksuta ehk alandatud hinnaga raudteel maakuulajaid ette saata. Muidu kannab wäljarändamine Siberisse kewadise wee woolamise laadi. Kus inimesed tunnewad, et elu kodus kitsaks läheb, sääl wõtawad nad kimpsud, kompsud kokku, et „hää õnne" pääle kauget teed ette wõtta.

Siberis on wäljarändamise-walitsusel wiimse aja nähtuste järele pääle maade mõõtmise iseäranis hooleks, ära hoida, et mittewenelased suuremaid asundusi ei saaks luua. Walitsuse asemikkudel on ülesandeks inimesi nõnda juhtida, et suurematesse küladesse mitmest rahwusest asunikka saaks. Nõnda ei saa kuskil rahwuslikku elu tõusta, waid kõik on sunnitud, oma iseloomu käest andma. Seel teel loodetakse nähtawasti Siberi asumaad Wene rahwusele päästa. Kuid selle pääle ei mõelda, et sarnane rahwaste segu kulturaliselt ja maahariduse tõstmise seisukohalt kõige wiletsamal järjel on. Enne kui mitme ilmakaare poolt kokku woolanud inimesed kokku sulada ja ühist kulturat luua suudawad, on palju aega mööda läinud. Kõik muu maailm on edasi läinud, Siberi asundused ja asunikud on aga endisele harimatuse järjele peatama jäänud.

Ühtlasi on kaugele rändajad iga waimlise ja majanduslise ühenduse kodumaaga kaotanud. Ei saa nemad oma endiselt ümbruselt enam äratust ega juhatust edasipüüdmiseks. Nemad on pinna, mille mulda nende juured ulatasiwad, kaotanud. Kõik sarnased üksikud asundused on „suures meres saarekesed", mida wõõra elu lained kergesti üle ujutawad. Et sarnased asunikud paaris esimeses põlwes endid wöörsil maha matawad, on selge.

Wähem kahetsemisewäärt ei ole aga korraldamata wäljarändamine ka kodumaale.

Wäljarändamisel on õieti kaks woolu: silmapilkline ja alaline wäljarändamine.

Silmapilklisest wäljarändamisest wõib siis kõneleda, kui maal mõne ajutise põhjuse mõjul elukord nii kitsaks on läinud, et osa rahwast wälja peab minema. Siis katsub ka riigiwõim omalt poolt inimestele wäljarändamiseks nõuu ja toetust anda. Nii oli 19. aastasaja neljakümnendail aastail kartuli-ikalduse tagajärjel Iirimaa rahwas sunnitud wälja rändama. Mõne aastaga oli $1\frac{1}{2}$ milj. inimest wälja läinud. 19. aasta keskpaigas jälle oli Lääne-Saksamaal Baadenis, Würtembergis, Hessenis jm. ikalduseaegade järele häda suur; maa oli liig wäikestesse osakestesse tükeldatud, nii et rahwa majanduslist järge wõimata oli tõsta. Ei jäänud muud üle, kui et osa inimesi wälja rändas. Inglismaal langes Põhja-Amerika kodusõja ajal Manchesteri, Lankasteri j. m. puuwillatööstus, sest et toorest materjali Ameerikast enam saada ei olnud. Ei aidanud muud, kui inimesed pidiwad Austraaliasse wälja rändama.

Silmapilkline wäljarändamine wõib maale ja rahwale ainsaks pääsemiseteeks olla: wäljaminejad saawad lahedamatesse oludesse, järeljääjatele jatkub tööd ja leiba.

Walguwad wäljarändajad wäljaspool ühistesse asupaikadesse kokku ja loowad asumail kodust kaasawiidud kultura abil uut elu, siis mõjub see ka rahwuslise kultura poolest kodumaa kohta kosutawalt tagasi.

Isegi majanduslikult wõib rahwas, kellel tööstus hästi edenenud, asunduse läbi wõita, kuna asunikud oma tarwitusi loomulikult kodumaa hallikatest täita püüawad.

Koguni kardetawaks wõib aga alaline wäljarändamine maale ja rahwale minna.

Iirimaa on hariduseelulises ehk kulturalises edenemises seisatama pandud, sest et tema oma parema jõuu wäljarändamise teel kaotab.

Alaline wäljarändamine on tunnistuseks, et rahwa olukord loomuwastaselt wilets on.

Kui hädaohtlik alaline wäljarändamine rahwa hariduseelulise ja majanduslise edenemise seisukohalt õieti on, selgub meile alles siis, kui lähemalt tähele panna katsume, missugusel mõõdul alaline wäljarändamine rahwa jõudu kurnab.

Tallinna linnawalimistel

on edumeelne Eesti-Wene ühendus wõidu saanud. Senini on walimiste tagajärg küll ainult neljas linnajaos teada, kuna 5. ja 6. linnajaos walimisi weel täna peetakse. Kuid tänased walimised ei ole enam otsustawad. Nad wõiwad eestlaste wõitu ainult suurendada ehk wähendada, sest 60 linnawolinikust on … dest walii 34 Ees… kirja järele. 5. lin… linnawolinikku. … üks raskematest, se… teisesgi linnajaos, … ühepalju on.

Walimised on t… weel elawamad kui … esimeses linnajaos … tänawu aga 217 … najaos oli 1905 a… nawu — 254, 3. … osawõtjate arw end… nüüd 186. Neljand… ainult mõni üksik …

Walimiste käi… saatja: Linna… järjed. (Jä… misel sai ka teises … lijate ringkond wõi… gawa, nagu esimes… Hääli saiwad j…

Wol…

Iwan Poska
Ferdinand Karlson
Johannes Soonike
Jaan Pullisaar
Karl Uusmann
August Karuks
F. Maksimow
Joakim Hanin
W. J. Winogradow

Kan…

Hans Tõnson
Kristj. Moormann
Woldemar Kõrwer
Pääru Kingisepp
Tõnis Maasepp
Feodor Werschbitski

Wastase erako… ülesseatud kandida…
W. Auster
E. Hörschelmann
H. Marguse
G. Oklon
R. Rank
A. Raudwere
Chr. Rotermann (n…
G. Scheel

Kan…

O. Beneke
J. Wöhlmann
M. Bärengrub
A. Gabler
P. Soonik

Hagari poeg.

Paul Kelleri roman. Tõlkinud A. Haawa. 6

Sääl kõndis üks waene hing palja jalu terawas kõrres. Ta kõndis kurwail silmil ja awatud huultel. Ning laulis laulu igatsusest ning walust.

Ta otsis üht last.

Sääl tee ääres paistis midagi walwakatpunast. See oli emaliku were plekk. Säält tee äärest öötuulest kostis kaebtus õitsewa nooruse pärast ning tasane lapsenutt.

Aga laps oli kadunud.

Ning waene hing rändas palja jalu terawas kõrres.

Tumedas öötaewas mustawa pilwe taga seisis kuu. Suur, wõõras ja kohutaw paistis tema walgus, nagu oleks säält kaugusest ja walgusest üks hirmutaw kohtumõistja tulemas.

Sinna ülesse waatab rahuta hing omas igatsewas walus. Ta ei palu kättemaksmist, ta palub armu.

Ja see laps!

Ning üks pilw jaguneb kaheks ja säält wahelt ilmub üks suur, walge, hiilgaw käsi ja näitab ida poole.

Waata, ta rändab. Läheb üle mägede ning orgude. Hoiab end eemale rahulistest eluasemetest. Aga kui ta mõnest pimedast hurtsikust mööda juhtub minema, siis nutab ta, kui ta sääl sees mõnda lapsukest unes naerma kuuleb.

See ei ole tema laps.

Ja käsi taewa all kaob, hakkab jälle hiilgama ning näitab ühtelugu ida poole.

Siis teab ta, et ta laps koju läheb.

Ning ta waatab oma paljaste jalgade pääle ja tal on häbi, oma wanade wanemate ette ilmuda.

Aga käsi näitab sinna ja ta läheb. Sest laps on enam kui wanemad.

Ta jõuab wäljawahe teele. Torm astub taewast alla. See pühib tolmu ja koltunud lehed ning raagus oksad tema teerajalt ära, ning pehmelt kõnnib ta sügiserohu pääl. Ning torm kisub wana wärawa lahti.

Ja ta jõuab sinna, kus ta emaks sai.

* * *

Puu najal seiswast üksikust mehest wõtab üks käsi kinni. Üks mustaw naesterahwa kogu seisab tema ees.

Ehmatusest pärani silmil wahib Hartmann talle otsa. Ta ei kisenda. Waewalt käib wärin üle ta ihu. Ta liikmed on kanged, ning ainult raske lällutamine tuleb üle ta huulte,

„Mina olen, isa! — Christel!"

Kui see tema kõrwale istuda tahab, tahab ta üles tõusta. Aga siis waatab ta tütrele aralt otsa, tunneb ta ära ja jääb istuma. Tal on häbi ja ta pöörab pää kõrwale.

Tütar ei ütle esiotsa midagi. Siis paneb ta käe tasakesti isa õla pääle.

„Ära end piina isa . . . jäta ta siia!"

Õige pikkamisi pöörab isa end ümber ja waatab talle ehmatanult ja küsides otsa.

Tütar wastab talle selge pilguga ning wõtab ta käest kinni.

„Ma tean, et ta minu wend on", ütleb ta lihtsalt ja rahuliselt.

Kaks tähte hakkawad taewas paistma. Nad särawad nagu kaks silma kauge loori taga ning waatawad kõrgusest alla.

Hartmann ei leia sõnu. Tütar silitab tasa ta kätt.

„Minu eest ei pruugi sa seda ju wariata. Meie oleme ju üksteisega alati nõuu pidanud, kui midagi oli."

Siis ütleb mees wiimaks murtud häälel:

„Kust sa seda tead?"

Tütar jutustab talle lühidalt, mis ta kõik need aastad läbi külarahwa poolikutest lausetest ja pahadest naljasõnadest isa kohta wälja lugenud ja aimanud.

„Ja kui see wõõras enese nime Hellmich ütles olewat, ja kui ma nägin, kuidas teie mõlemad, sina ja Gottlieb, tema nime kuuldes ja temale otsa waadates ära ehmatasite, siis teadsin ma seda."

Tema tütar on targem ja parem kui kõik teised, seda teab Hartmann ammu. Ka nüüd pole ta õnnetu, et see ta saladust teab. Ennem on see talle kindlustuseks, et nüüd kõik hästi läheb. Aga tema mehisuseta, juletu meel ei leia ka sellel silmapilgul paremat sõna kui:

„Ega sa mind ära ei anna."

„Ei!"

Nad waikiwad tükk aega, siis ütleb Hartmann:

„Ema ei tohi sellest ialgi midagi kuulda, ei ialgi!"

„Ei!"

Jälle waheaeg. Siis räägib Hartmann edasi:

„Gottlieb tahab mind homme ära anda, kui ma teda siia ei jäta. Ja mina ei tea, kuidas ma seda tegema pean."

„Seda tahan ma sulle öelda. Ma olen selle üle järele mõtelnud. Küll läheb kõik hästi. Ja nüüd tule tuppa. Siin on külm. Sääl sees ei ole praegu kedagi, nii et me kahekesi aru pidada wõime."

Ta tõuseb üles, ning raskel sammul astub isa talle järele.

Need kaks walendawat tähte sääl kauguses lööwad silmapilguks heledasti ja rõõmsalt särama.

Ukse ees wõtab isa tütre käewarrest kinni:

„Christel, sa oled hää! Soowi endale jõuluks, mis sa tahad, seda ma sulle kingin."

See naeratab wäsinult ja kurwalt, aga nikutab ometi päädga.

Ja siis tuleb isale, enne kui nad majasse sisse astuwad, ometi midagi paremat meelde, ta wõtab tütre käest kinni ja suudleb teda.

Neljas päätükk.

Suurde, tühja tantsusaali oli moosekantidele õlease maha tehtud. Igaühe jaoks oli sulgedest pääpadi ja paks, willane waip.

Muidu uinusiwad nad ikka kohe magama, kui nad, pikast päewateekäigust wäsinud, õhtul maha heitsiwad. Täna ei tulnud nendel uni.

„Imelik mees on see külawanem," ütles pagar Schulze.

„Wennas," seletas talle Steiner, „need ametmehed on alati imelikud. Aga see on nõnda ütelda üks kentsakas pühamees."

„Jah, ta om antsakas mees," arwas itallane, „aga ta om üts galantuomu, üts auumees; ta muretseb mulle ühe padrone (peremehe) ja mina astun Inglise kaupmehe juurde teenistusesse."

Kõik teised kolm pöörsiwad end tema poole.

„Kas sa's tõesti tahad, Pohl?"

„Ma sicuro!" hüüdis see. „Nell' inverno halwa ilma ja lume ja lobjaku ajal lähen inglase juurde teenistusesse ning nella primavera, kui päike jälle soojalt paistma hakkab, pistan plehku."

„See ei oleks auus," ütles Hellmich.

Teised waikisiwad. Tuul trummeldas wastu tantsusaali aknaid, ning kõik mässisiwad endid külmawärinat tundes waipade sisse.

„Kaks marka seitsekümmend wiis peningat oleme täna sisse wõtnud," algas Schulze jälle juttu. „See on nelja pääle wäga wähe. Tahaks peaaegu öelda, et tänapäew parem on käsitööline wõi talumees olla kui moosekant."

„Sääl sa liialdad," arwas Steiner. „Aga mul on jooksja ja ma kardan talwekülmaga teel olla. Muidu on see aga peenike."

„Kindel elukoht peab meil talwel olema, — kindel," ütles itallane.

„See Hellmichi lugu, see aga mõjus nende pääle," ütles Schulze. „Ma tea, mis see körtsmik sääljuures nii weider oli?"

„Wast on ta ka mõne sedawiisi maha jätnud," arwas Steiner. „Noh, ja ega see ka mänguasi pole, mis Hellmich rääkis. Aga kui lähemalt waadata, siis oleks wist igal ühel, kes rändama on sattunud, oma liigutaw lugu jutustada. Hää elu päält ega õnne otsast ei hakka keegi ära põgenema."

„See ei ole tõsi," ütles pagar. „Näituseks olin ma kord — seda on umbes kümme aastat tagasi — ühes mängukooris ühega koos, kes aadeliseisusest oli. Oli weel koguni noor mees, wast kahekümne wiie aastane. Aga üks päris „von". Gümnasiumist oliwad nad ta minema kihutanud, sest et ta kooliseltsiliste tagant raha oli näpanud. No, ja see oli üleüldse igatpidi üks kena wõsukene. Isa oli end temast koguni lahti ütelnud. Ei wõinud me seda temale ka õieti sugugi pahaks panna. Aga mis tegi poiss? Paneb meile ühel ilusal päewal plaani ette, et me temaga kord sinna külasse reisiksime, kus tema wanematel rüütlimõisa oli ja et nende lossi ees mängiksime. Na, seda me siis ka tegime."

„See ei awalda nõndanimetatud takti," tähendas Steiner wahele. „Sihukestele inimestele on ainult piinlik, kui poeg kunstnikuks on heitnud ja lossi ees mängib. Seda ei oleks mina oma kapellale lubanud! Mis sina sellest arwad, Hellmich?"

„See oli alatu temp!" ütles noormees. „Kes ju kord rändajaks moosekandiks on hakanud, see hoidku end auusatest inimestest eemale."

Siis aga ajas … ühe rapsuga istuk… Hellmichi siiuama… daid etteheiteid. … wärki olnud ja ol… norutaja. Nemad … auuta wõi hukka … ainult waesed mo…

Hellmich laski… küll sai, siis ütles …

„Ma tean, et … olete, ja kui ma … mul teie juures k… ma kaswasin. Sä… tunda, et — — … nagu armu pärast … nust otse kaju sai… juures parem. A… ennem kui ma wa… koju tagasi lähek… kõik kus teeäärses …

Tuli rõhuw n… tas tuul wiljapuu… mahalangewate õu…

Wiimaks tõuk… nukiga külge ja üt…

„Continua!"

„Kõnele, eesel, … hasel.

„Mis siis ed… papast, mammast …

Schulze, kelle … kahekordse laiduk… läinud, ei tahtnud … teha ja laskis end… enne kui oma jut…

Keiserinna K…

Aleksander …

Peterburi jõu… ja tõendas uues … waimusiht olema … kuidas praegustes … sega lugu olla. … toas aega wiidan, … tasel mõtteteadla… tunda. Minu tee… karta, ma wõida … kui mu waim enn… male ei tõsta. S…

Et mõlemate erakondade kandidadid - hrad K. Uusmann ja G. Oklon ühepalju hääli saiwad, siis pidi liisk otsustama, kumb wolikogusse pääseb. Liisk langes wanameelsete kandidadi Okloni pääle.

Seega pääsis üks wanameelsete wolinik II. linnajaos sisse. Kandidatidest saiwad ka 3 meest wastasest erakonnast.

Wõit on aga nimelt sellest tulnud, et kolm Eesti-Wene ringkonna walijat hiljaks oliwad jäänud. Ja see maksis woliniku koha.

III. linnajaos oli Eesti-Wene erakonna wõit hiilganam kui celmistes linnajagudes.

Hääli saiwad 8. jaan. walimistel:

wolinikkudeks:

Wol. Lender	154	h. poolt	30	h. wastu.
Eugen Käärik	136	„ „	50	„ „
Aug. Nelsas	140	„ „	45	„ „
Joh. Jürgens	139	„ „	46	„ „
Adolf Trepp	143	„ „	43	„ „
Ewald Dolf	132	„ „	53	„ „
Joakim Wahtrik	142	„ „	42	„ „
Mih. Gorschkow	159	„ „	26	„ „
Wass. Grigorjew	146	„ „	39	„ „

kandidatideks:

Gustaw Kala	157	„ „	28	„ „
Hendrik Rogur	138	„ „	48	„ „
Jüri Rotberg	140	„ „	45	„ „
Aleksei Pawel	124	„ „	61	„ „
Hans Raba	126	„ „	59	„ „
Friedrich Haas	143	„ „	42	„ „
Aleks. Gohowitsch	138	„ „	47	„ „

Wastase erakonna kandidadid saiwad hääli:

wolinikkudeks:

Joh. Mühlbach	40	h. poolt	145	h. wastu.
Jaan Kudeberg	43	„ „	142	„ „
Jüri Kleesmann	44	„ „	142	„ „
Friedr. Langeberg	49	„ „	136	„ „
Aug. Nüchtern	54	„ „	130	„ „
Jüri Hamann	52	„ „	132	„ „
H. Lange	42	„ „	143	„ „

Madis Eichwald ütles ennast hääletamisest ära.

Kandidatisid hääletamisele ei wõetudgi, sest wõidu tagajärg oli enam kui käega katsutaw.

Et üsna walimiste laupäewal walijaid segada ja eksiteele wedada, oli weel üks kolmas walijate erakond oma kandidatidega platsi tulnud, nimelt III. linnajaos, sest et päris wanameelse erakonna poolt kandidatide nimekirja kokku ei olnud seatudgi. Trükitud nimekirjasid toimetati walijate kätte ja, et oma plaani eesriide taha warjata, wõeti Eesti-Wene erakonna kandidadid hrad Lender ja Gorschkow sekka. Iga kandidadi nime järele oli raswaselt trükitud: cestlane, ja ühele: wenelane.

Aga nagu walimistel ilmsiks tuli, ei aidanud wanameelse wastase erakonna riukad põrmugi. Walijatest oli kõigest 5 isikut ilmmata (hiljaks) jäänud.

—an.

— IV. linnajao walimistel wõitsiwad cestlased — läbistikku 160 häält poolt, 125 wastu. Sellega on Eesti-Wene ühendusel enamus käes.

— Toimetuse aja lõpul tõi telegraf teate, et ka wiiendas linnajaos Eesti-Wene kandidadid wõitnud on.

Politika ringwaatus.

Tartus, 9. jaanuaril 1909.

Waimnlik õigus ja põhjusseadus Türgimaal.

Läinud nõgisel seletasiwad Persia tagurlased, et waimulik seadus parlamenti ei luba. Ka Türgimaal on seda küsimust harutatud. Ka sääl on neid, kes kahtlewad, kas seltsiond, kes täiesti waimnlikul alusel seisab, enesele ilmalikku õigust wõib muretseda, kas kalifi walitsuse mõte parlamendi walitsuse mõttega kokku sünnib. Aga suurem hulk Türgi haritlasi arwab, et see wõimalik on ja Muhamedi usk otse põhjusseaduse andmist ja parlamendi seadmist nõuab.

Üks uulema on „Russkija Wedomosti" kaastöölisele seletanud: Sultan on meie padishah ja kalif. Aga padishahi ja kalifi mõiste ei käi Bütsantsi isewalitseja mõistega kokku. Koran nõuab padishahilt, et tema seaduse ja rahwa tahtmise järel walitseks. Padishah peab rahwaga kõigi tähtsate asjade pärast nõuu pidama ja rahwa arwamist tähele panema. Seaduste ja tema nõudmiste seletaja on uulemata kogu. Uulema on inimene, kes ennast seaduse uurimisele on pühendanud. Ta on haritud inimene. Sel ajal, kui teiste haritud rahwastega wähe kokku puuduti ja kõik teadmised waimulikkudes koolides omandati, oli uulemate ainukene haritud inimene. Tema ei ole preester teie mõttes, temal ei ole iseäralist õnnistust. Aga ta ei ole ka, nagu teised ilmalikud. Tema tunneb seadust ja ütleb, kui seadust rikutakse. Ei käi sultan seaduse järel, siis wõib rahwas ta auujärjelt äraheitmist nõuda. Nii õpetab waimulik õigus. Kaua ei ole seda tähele pandud. Sultan on isewalitseja wiisi walitsenud. Nüüd pöörame me korra juurde tagasi, mille Muhamed on seadnud. Kuju on nüüd uus, aga muhamedlaste maailm edeneb niisamati nagu teised.

Sellelt waatekohalt on arusaadaw, kui rahwasaadikud sultanile ainult tingimisi ustawust on wandunud. Riigipää peab niisamati seaduse järel käima, nagu kõige wiimane alam. See ei wõi ustawust nõuda, kes ise seadusele ustaw ei ole, ütlewad türklased. Meie õigus ei luba tingmisteta wannet. Sedasama mis uulima, on Wene ajakirjanikule ka ohwitserid kinnitanud. Üks ohwitser on ütelnud: Mina wannun korani juures, ja seda wannet ei tohi ma murda. Mida pean mina tegema, kui sultan, kellele ma ustawust olen wandunud, põhjusseadust rikub, millele ma ka ustawust olen tõotanud? Sellepärast on tarwis seadusele tingimiseta ustawust wanduda, ja ainult tingimisega inimesele, kes seadust täitma peab, aga ka rikkuda wõib. See käib koraniga täiesti kokku.

Sellel korani uuel seletusel wõiwad tähtsad tagajärjed olla. Kõigil pool monarhilises Europas on riigipää ühtlasi ka sõjawäe juhataja ja sõjawägi peab ta käsku tingimata täitma. Tingimisega wande maal peab see muidugi teisiti olema.

Bosnia ja Hertsegowina maapäew.

Austria-Ungari minister Burian, Bosnia ja Hertsegowina walitsuse juhataja, on teatanud, tema arwamise järel olla wõimalik nimetatud maade maapäewa suwel kokku kutsuda. See maapäew ei olewat Austria ega ka Ungari parlamendiga ühenduses ja walitawat uskude-kuuriete süstemi põhjal.

Wieni leht „Zeit" teatab, et nii hästi Wieni keskwalitsus kui ka Sarajewo walitsus juba mitu nädalat eeltöösid Bosnia parlamendi awamiseks teewad. Raskust tegewat see küsimus, kuida maapäewa ja Austria ja Ungari parlamentide wahekord pidawat jääma. Kroatia ja Slawonia maapäewal on Ungari saadikutekogus, Tsisleitania maapäewadel Austria parlamendis asemikka. Küsimus olla nüüd, kas Bosnia maapäewa asemikud ka Wieni wõi Budapesti parlamenti pidawat minema.

Walitsuse ringkonnad teewad nüüd Bosniale walimiseõigust. Arwatakse, et sellest küllalt oleks, kui maapäew 90—100 liikmeline oleks. Walimiseõigus peab seda moodi olema, nagu Austria maapäewade oma on.

„Zeit" ütleb: Walimised wõetakse uskude-kuuriete järel ette. Kui kõik kunried 68 saadikut waliwad, siis saawad katoliklased 16, muhamedlased 24 ja õigeusklikud 28 kohta. Juutisid on wähe, ja neile ei anta iseäralisi kohtasid wististi mitte. Eestseisuses peab kolmel arwurikkamal usul igal oma asemik olema.

Walitsus püüab kõik teha mis wõimalik, et maapäewal enamust saada, kes Austria-Ungarile ustaw oleks. Ta loodab, et ta ennast katoliklaste ja wanameelsete muhamedlaste najale wõib toetada. Õigeusklikud (serblased) saawad muidugi ta wastu olema ja ntisamati wist ka pahempoolsed muhamedlased.

Asjaajamisekord tehtakse seda moodi, nagu Wieni linna wolikogu oma on. Selle eest tahetakse hoolitseda, et töötakistus walitsuse seisukorda wõimatuks ei teeks. Wist antakse seda moodi seadus, nagu Austria põhjusseaduse 14 paragrahw on, mille järel walitsus häda korral kaitlma parlamendita seadusi wõib anda.

Maapäew kutsutakse keisrikäsuga kokku, tema põhjusseaduse annab keiser, ja mitte Austria ja Ungari parlamendid.

Sakslased ja tshehlased.

Austria walitsus tahab neil päiwil Saksa ja Tshehi politikameestega läbirääkimisi alata, seaduste pärast, mis ta sakslaste ja tshehlaste lepitamiseks on walmistanud. Need seadused käiwad Böömi walimiseõiguse, siis edasi keelte õiguste kohta walitsuse ja omawalitsuse asutustes, wähemuse rahwakoolide kohta jne. Kui walitsusele korda läheb rahwasaadikutega kokku leppida, siis pandakse need seadused riigiparlamendile ette.

Walitsuse ettepanekutest teatab üks Saksa leht: Ringkonnakohtutest peawad 122 Tshehi, 81 Saksa ja 21 segakohtud olema. Nende juurde tulewad weel Praaga ringkonnakohtud, kes kõik segakohtud on. Seda soowi, et maa piirid rahwuste järel aetaks, ei ole tähele pandud. Ringkonnakohtute keel peab pääle mõne erandi ka walitsusekohtade keel olema

Preisi maapäew ja sotsialdemokradid.

Preisi maapäewa kommisjon on 3. jaanuaril otsuseks teinud nelja sotsialdemokratilise saadiku walimise kinnitamist edasi lükata, sellepärast et walimisenimekirjad õiged ei ole. See otsus on sotsialdemokratide keskel palju tormi sünnitanud, kes ütlewad, et kommisjon erakonnapolitikat on ajanud. Selle wastu on wanameelsed ta hõisates wastu wõtnud, sest nad loodawad, et „seitsme punase asemele maapäewale nüüd ainult weel kolm jäägwad." Wanameelsetest on mõned kommisjoni otsusega ühel nõunl, kuna teised tema ära laidawad.

Juanshikai.

Pekingis sündis detsembrikuul midagi, mis Eurdpa riikidele ja Põhja-Amerikale õige palju muret teeb. Pokserite mässust saadik (1900. a.) loeti endine Petshili asekuningas Juanshikai kõige tähtsamaks ja mõjuwamaks paranduste-sõbraliseks Hiina riigimeheks. Tema olla Hiinamaale sõjawäe muretsenud, kes Europa wiisi õpetatud olla, lääne-poolsed õpetusewiisid maksma pannud, opiumi wastu wõitlust alanud ja muud. Europa walitsused loewad teda riigimeheks, kes kesk-riigis parandusi ette wõtta ja teda Lääne-maadega lepitada wõib. Et keisrinna ja keisri surma järel rahutusi ei tulnud, üteldi ka tema töö olewat. Aga detsembrikuu wiimasel rädalal muutus pilt äkki, nagu see Idamaal harilik on. Juanshikai saadeti oma kodumaale, Honan'i, äkki tulnud „jalahaigust parandama". Inglise ajalehed kõnelewad nüüd tagurlise Mandshu kildkonna wõidust ja awaldawad kartust, et samasugune mäss tuleb, nagu 1900, mida Hiina walitsus toetawat, et rahwa tähelepanemist sisemiste hädade päält ära pöörda. Wäljamaa riikide asemikud otsustasiwad pikkade läbirääkimiste järel iseäralist asja ette wõtta: regendile, prints Tshun'ile lootust awaldada, et Juanshikai lahtilaskmine Hiina politikas muudatust ei too. Hiina walitsus on waigistawa wastuse andnud, aga päris ranustada ei ole tema ometigi suutnud. Hiinamaal on weel natuke wõõrast wäge, see jääb nüüd küll weel mõneks ajaks sinna.

Wene riigist.

Tartus, 9. jaanuaril 1909

Oktobristid iseeneste walgustusel.

Teist aastad liiguwad oktobristide keskel jutud erakonna kongressi kokkukutsumisest. Erakonna juhid on juba mitu korda kongressi kokkukutsumise ajagi äea määranud. Aga kui tähtaeg ligineb, lükatakse kongress teadmata aja pääle edasi.

Põhjuseks on muidugi see, et nad, nagu nad ise pärast kolmandasse duumasse walimisi seletasiwad, tühjade kätega oma walijate ette ei soowi ilmuda, waid enne endid duuma töös tunda anda tahawad.

Ise seletawad nad aga wiiwituse põhjuseid teisiti. Duuma tööd seista terwelt oktobristide õladel, sellepärast oleks ülekohtune nõuda, et nad eneste lühikest waba aega weel wäljaspool duumat erakonna teenistuses ära kulutaksiwad.

Nõnda seletasiwad erakonna juhid esimestel istumistejärgul enne puhkusele minemist. Nüüd toodakse uusi põhjuseid ette. Nagu v. Anrep „Retshi" kaastöölisele seletanud, lükatud kongress, mida käesolewa aasta jaanuari-kuul ära pidada plaanitseti, esiteks sellepärast edasi, et selle jaoks materjali koguda ja teiseks, et eemal olewate erakondade organisatsionide meeleolu tundma õppida. Selleks otstarbeks plaanitsetakse weebruarikuu keskel Peterburis awalikku koosolekut ära pidada, kus saadikud duuma töödest aru annawad.

Kaugelt awalikumalt seletab otsekohene Gololobow põhjuseid, mis kongressi kokkukutsumist wiiwitanud. Ta ütleb, et saadikuid kongressi küsimus sugugi ei huwita. Kongressi pärast muretsewat ainult ühisuse asutajad. Fraktsion on wanast ühisusest lahku läinud. Teda nimetatakse nüüd „17. oktobri ühisuse ja selle poolehoidjate fraktsioniks". Tööd wõtawad meie aja käest ära, ja meie seisame neist kaugel, kellel kongressi tarwis on...

Gutshkowi ähwarduse kohta „hambaid näidata" usub Gololobow kindlasti, et nad mingisugused hambaid ei näita. Fraktsion töötab endist wiisi edasi. Kui tõesti tarwis on, siis „riputawad" nad sellele, kellele ära kulub. Fraktsionis olewat küll mõned liikmed, kes pahempoolsed tahta olla, kuid nii pea kui nende „aadeli nahasse" puudutawat, saada nad jalamaid parempoolsetcks.

Ja et „aadeli nahasse" puutumine wõimalik on siis „näitawad" kolmanda duuma kaitsjad waewalt „hambaid."

*

Kroonlinna Eesti Häätegewselts tegi Kolmekuninga päewal meie kiriku koolilastele ja teistele jõulupuu. Lapsed etendasiwad kahte näitemängu: Linda Kopluse „Tädi tuleb" ja Eiseni „Metsataadi külalised" (Lastelehest). Siis sai iga laps kotikese maiuseasju ja raamatu; waesematele, seltsi kulul kooliskäijatele jagati ka suuremaid kingitusi. Omad lapsed saiwad pääle selle weel koolilaste kogupildi. Lõpuks tänas üks koolilaps wanemaid ja Häätegewat seltsi jõulupuu ja kingituste eest, ning nüüd algas wäikestel tants, mis kuni kella üheksani kestis. Lapsi oli umbes 300. —puu.

Soomemaalt.

Helsingist. Joomisearwustik. 1908. a. tarwitati Helsingi restoranides ja joomakohtades 1,098,834 marga eest kangeid jookisid ära. 1907. aastal tegi see summa 1,086,013 marka wälja.

Lätimaalt.

Wolmari maakonnast. Wallawanema keeld. Burtnecki walla talurentnikud pöörasiwad, nagu „Dsimt. Wehstn." teatab, wallawanema poole palwega, et neile luba antaks wallamajasse küsimuste läbiharutamiseks kokku tulla, mille pääle Eesti riigiwolikogu saadikud Terras ja Schulzenberg wastust nõuawad. Wallawanem wastas aga neile, et tema mingisugusid koosolekuid wallamajas ei luba ja walla arhiwist mingisugused teateid ei wõi anda.

Riiast. Tööolud. Eesti naesterahwaid rändab Riiga teenistust ja tööd otsima. Mõnel on siin tuttawad ja sugulased ees, kes juhatust ja esialgset pääwarju wõiwad anda, kuna aga teised hää õnne ja lootuse pääle tulewad. Praegusel ajal, kus töästus kängus on, on kohtade saamine wäga wilets ja weel enam neile, kes siin wõõrad on ja kohalikke keelesid ei mõista. Mitmed tööotsijad ootawad kohtade järele nädalate ja kuude kaupa; käiwad kõik asutused ja tööjuhatamise kontorid läbi, sööwad wiimased kodust ligitoodud kopikad ära, aga kohta ei saa. Igalpool üks ja seesama wastus: ei ole tarwis! Ehk jälle: Oota esimeseni! oota wiimaseni! Aga kaua ja ootad? Sa tahad ju teenida... raha tahad teenida... tahad süüa... Aga keegi ei pane su häda tähele... Kellel nõrgem iseloom, neid sattub häda sunnil libedale teele. Ja siin suures linnas on see nii hõlbus, nii kerge. Iga sammu pääl waritseb meelitajaid, ootab sind kiusatus.

Need paar rida kirjutan nendele, kes suurde wõõrasse linna „õnne pääle" teenistust tulewad otsima. Igaüks, kellel niisugune mõte on, kuulku ja kaalugu enne hästi järele. —ann.

Kodumaalt.

Koosolek karskuse kihutusetöö elustamiseks Harjumaal.

Eesti karskuseseltside kesktoimekonna Tallinna liikmed kutsusiwad 4. jaanuariks Tallinnasse, „Walwaja" ruumidesse, koosoleku kokku, et ühiselt selle üle nõuu pidada, kuidas Harjumaal karskuse hääks kihutusetööd teha ja seda korraldada.

Koosolekule oli wähe osawõtjaid ilmunud, maalt ainult mõned isikud. Seda wähest arwu tuleb küll hilise ja segase üleskutse ning wiiwitatud lehes ilmutamise süüks pidada.

J. A. Rahamägi, keda koosoleku juhataja waliti, heitis pilgu üle Harjumaa karskuseliikumise ja leidis, et see maanurk karskuse asjas maha on jäänud.

Koosolek tegi karskuse töö elustamiseks otsuseks, kesktoimekonda kohustada, et see ajalehtedes seltsisid ja üksikuid karskuseaate poolehoidjaid üles kutsuks, kes walmis olekiwad karskuse koosolekute jaoks ruumisid muretsema, nõisama ka reisikulusid kinni katma.

Misjugust laadi toimepandawad koosolekud saaksiwad, kas karskusetööga täiskaswanute wõi laste juures pääle tuleb hakata, sünnitab koosolejate seas elawat läbirääkimist.

Pikemate waieluste järele pandakse Roosare ja Uferi poolt lõpuotsus ette: koosolek tunnistab tarwilikuks karskusetööd laste juures teha; tuleb koosolekuid toime panna, kus lapsed ja wanemad inimesed ühtlasi osa wõwad.

Rahamäe ettepanek nõuab, et karskusetööd enne täiskaswanute juures tuleb teha.

Esimese lõpuotsuse poolt on 20, teise poolt 18 häält.

Topmann ei ole enamuse otsusega rahul, nimetab seda karskusetöö tegemisele riiwi ettelükkamiseks.

Kui kõik päewakorra punktid läbi, wõttis Ufer kesktoimekonna liikme Rahamäe wastu sõna.

Rahamäe tegewus on temale arusaamata. Minewal talwel on hr. R. ühes teiste karsklastega ja „Walwajaga" selle hääks kihutusetööd teinud, et alkoholi joogikohad pühapäewadel kinni olekiwad. Nüüd on aga hr. Rahamägi tagurlase Saksa kildkonna pooli wäljaantud kihutustirja Eesti keelde toimetanud, milles õllepoodide kinnipanemise politikat ja praeguse karskusesõbralise linnawolikogu tegewust hukka mõistetakse, märku antakse, et kõrtsid tarwis lahti teha oleks. Ka jäädu see paljudele karskusesõpradele arusaamatuks, kuidas Eesti karskuseseltside kesktoimekonna liige niisuguse kildkonna politilises teenistuses wõib olla, kus karskuseaate wahasemad waenlased õlle- ja wiinawabriku-omanikud juhtiwat osa mängiwad.

Hr. Rahamägi tahab pikemalt oma seisukohta Tallinna praeguse linnawolikogu tegewuse kohta seletada. Ta olla röömus, et ta nüüd ometi seda teha saab, kuigi ainuli karskuse koosolekul, sest mõlemas Tallinna Eesti lehes ei antawat tema waadetele walimiste asjus mitte ruumi.

Mitmed koosolejad ja maasaadikud panewad hr. R.-le ette, et ta ainult karskusesse puutuwa küsimuse pääle wastust annaks: linnawalimiste erakondade asi ei puutuda mitte tänasesse koosolekusse.

Hr. Rahamägi kinnitab, et ta oma waadet karskuse asjas mitte ei ole muutnud. Kui ta minewal aastal kihutusetööd teinud, siis lootnud ta, et seltskond ja linna omawalitsus salawiinamüümise järele walwamiseks suuremat kontrolli sisse seawad. Kuid salaõrtsidewastu asutatud wõitluse-organisatsioni töö leidnud seltskonna poolt laitust ja sellepärast jäänud töö seisma. Praeguseid olusid tähele pannes ei ole alkoholi joogikohtade kinnipanemine karskusele kasu toonud. Selle läbi wõida wiinajoomine perekondades weel suuremaks minna.

Hr. Uferi ja mitme teise poolt lükatakse Rahamäe seletused ümber: mitte üksi Tallinnas pole joomine edenenud, waid igal pool. Wäljamaades antakse keeluseadus wälja, et seltskond ise wõiks joomise wastu wõidelda On aga joogikoht seadusliselt lahti, siis on ta ka seaduse kaitse all.

Hr. Antje arwab, et see kuritegu ei ole, kui inimene pakutawa teenistuse wastu wõtwat. Tema juures on nimetatud kihutusekiri trükitud, et kedagi teist saadawal ei ole olnud, siis andnud tema korrekturitööd hr. Rahamäe kätte.

Hr. Ufer wastab, et niisuguse loogika järele küll mõned isegi salapolitsei teenistusesse astuwat ja ka timukaamet pakkuda hääd teenistust.

Hr. Rahamägi soowib, et koosolejad selles küsimuses seisukohta wõtaks. Ettepanek lükati tagasi ja soowiti, et see asi karskuseseltside kongressil harutamise alla wõetaks.

M.

*

Hagerist. Mõni hää aasta tagasi, siis ei olnud meie kihelkonnas weel mitte igal wallal oma kooli. Nüüd tahab seesama mahajäänud kihelkond Tallinnamaa esimeste kihelkondade hulka astuda. Pääle Kolmekuninga päewa hakkab siin kihelkonna-kool käima. Esiteks muidugi ühe jaoskonna lastega, sest maja ei ole weel sedawõrd walmis, et täie jõuuga wõiks tööle hakata. Nõndasamuti puudub rahalik jõud. Kool kannab siin küll kihelkonna-kooli nime, sest et ta selle programmiga töötama hakkab, aga terwe kihelkond ei ole teda mitte elule aitamas olnud, waid ainult haridusseltsi. Küll on see neile suurt waewa ja tööd maksnud, et nüüd maja nii kaugel walmis on, et kool käima wõib hakata. Ja ega praegugi muredest

---

kate töödega toita, mistarwis ta minule „Plutarchi tähtsate meeste elukirjeldusi", „Cicero elu" ja „Rooma suuruse ja selle langemise põhjus" lugeda soowitas. Kohe muretsesin enesele need raamatud, mis tol korral waewaga Peterburist sain. Temale lubasin ma enesest kirjelduse walmistada, nõnda nagu ennast tunnen, millest ta näha wõlb, kas ma enesest õige otsuse annan wõi mitte.

Kirjelduse seadsingi üles päälkirja all: 17 aastase mõttetarga kuju — ja saatsin temale. Mitme aasta pärast 1758. leidsin oma paberite hulgas selle kirjelduse jälle ja imestasin selle isetundmuse üle, mis temas leidus. Õnnetuseks põletasin ma tema teiste paberitega ühes ära, milleks õnnetu juhtumine Bestushessiga põhjust andis.

Mõne päewa järele sain Gyllenburgilt oma kirjatöö tagasi. Kas ta enesele temast ärakirja wõtnud, ei tea; juurde oli ta 12 leheküljelise tähenduse lisanud, milles ta kõiki häid waimu- ja südameomadusi minu sees kinnitada püüdis. Need tähendusi ikka jälle uuesti lugedes tõotasin ma eneses tema juhatusi täita ja mida ma kord ette wõtnud, olen ma alati täitnud ning pean tunnistama, et need juhatused mu hinge on karastanud.

Weebruari-kuu algul tuli keiserinna suurwürstiga kodu. Amarukses ootasime neid suures saalis. Suurwürsti pale oli rõugearmiline; näojooned tundmataks muutunud. Kahtlemata kindel oli, et haigusest moonutatud pale eluks ajaks jääb. Ta oli tõepoolest inetuks muutunud.

9. weebr. 1745 sai aasta täis, kui ma Wene keisrikojasse ilmusin. 10. weebr. pühitses keiserinna suurwürsti sündimisepäewa, kes 17 eluaastasse astus. Pidusöögi ajal istusin keisrina kõrwal troonil, sest et suurwürst rõugete läbi moonutatud wälimuse pärast weel awalistele pidudele ei ilmunud. Keiserinna oli minu wastu wäga armuline ja ütles, et wenekeelsed kirjad, mida ma temale Hotilowosse saatnud, temale suurt rõõmu sünnitanud. Sellest näha ta, et ma riigikeelt õppida püüan. Tõepoolest seadis Abaduroj kõik kirjad üles, mina kirjutasin nad ära. Ta soowis, et ma temaga ainult Wenekeelt räägiksin ja kiitis mu wäljaütlemist. Muu seas tähendas ta, et ma pärast Moskwas põdemist ilusamaks muutunud, lühidalt, ma kuulsin temalt ainult meelitusi.

Keiserinna juurde pääsemiseks pidime emaga suurwürsti tubadest läbi minema, mispärast teda tihti nägin. Wahel ilmus tema õhtuti minu juurde, kuid iseäralist lõbu see tulek temale ei sünnitanud. Kui wähegi wõimalik oli, jäi ta wabandades oma tuppa, kus ta kõige paramas tujus wiibides oma mänguasjadega aega wiitis.

Minu emal oli pahandus, mida ta teiste eest warjata ei wõinud. Asjalugu oli järgmine:

Minu onu, prints August, oli emale Kiiewisse kirjutanud, et ta häämeelega Wenemaale soowiks tulla. Ema teadis, et tema tuleku sihiks see oli suurwürsti täiecaliseks tunnistamise puhul, mida enneaega awaldada taheti, Holsteini walitsejaks saada, see tähendab, wanemalt wennalt, kes Rootsi kroonprintsiks saanud, taheti eestkostmist wõtta ja Holsteini walitsust ema nooremale wennale, prints Augustile anda. Sarnane jonn hüüti Rootsi kroonprintsi wastu daanlastega ühinenud waenulise erakonna poolt elusse, sest et daanlased kroonprintsile seda unustada ei suutnud, et teda Daani printsi asemele Rootsi troonipärijaks walitud.

Ema wastas onule lihtsalt: selle asemele, et ennast wenna wastu wõitlejate töörriistaks anda ja õe waenlastega Wenemaal ühineda, teeks ta paremini Hollandi teenistuses, kus ta seisis, oma kohut täites auusasti surra. Waenlaste all mõtles ema Bestushessi, kes waenulise erakonna eesotsas seisis, et Brummerile ja teistele Rootsi kroonprintsi sõpradele, kes Hesseni suurwüsti eestkostja, kahju teha. Need kirjad awati ja loeti Bestushessi poolt keiserinnale ette, kes minu emaga rahul ei olnud ja Rootsi kroonprintsi üle sellepärast pahane oli, et see ennast oma abikaasa, Preisi kuninga õe mõjul Prantsuse erakonna poole meelitada laskis, kelle sihid Wenemaa omadele otse wastu käisiwad. Kroonprintsi süüdistati tänamatuses, ema jälle kaeduses oma noorema wenna wastu, keda ta ennemini surra käskis, kui waenlastega Wenemaal ühineda. Kõigest hoolimata oskas Bestushess keiserinna pääle nõnda mõjuda, et ema wastuseismise pääle waatamata ja Rootsi-Holsteini erakonda pahandada, prints Augustile Wenemaale ilmumiseks luba muretseti. Ema wõttis teda külmalt wastu, seda suuremat lahkust awaldati temale teiselt poolt. Isegi keiserinna oli ülilahke. Kuid kõigel lahkusel pikka kestwust ei olnud, sellepärast et prints August tähtsusera isik oli. Juba tema wälimus ei äratanud kellegi huwi. Kaswu poolest pisikene, kõnnaku poolest lodew, waimuta ja äkilise loomuga, sai ta ümberolejatest isikutest juhitud, kes ise ka tähtsuseta oliwad. Wenna rumalus äritas ema, tema ilmumine ajas teda meeleheitmisele.

Kuna krahw Bestushess omamõttelistega printsi enese mõju all hoidis, löi ta mitu kärbest korraga. Temale selgis, et suurwürst Brummeri mitte wähem ei wihkanud, kui tema ise. Ka prints ei sallinud Brummerit sellepärast, et ta Rootsi kroonprintsile wana hõimu ja Holsteinist päritolemise põhjal truu oli. Suurwürstiga sobitas prints kergesti selleläbi sõprust, et ta temale wahetpidamata Holsteinist räägis ja temale ta tulewaset täiecaliseks saamisest kaunimaid kujutusi silmade ette joonistas, kuna ta suurwürsti nõnda kaugele wiis, tädi ja Bestushessi pääle käia, teda ennemini täiecaliseks tunnistada. Selleks oli Rooma keisri luba tarwis. Rooma troonil asus Kaarel VII., kes waheajal suri, nõnda et asi kuni Prantsl. walimiseni edasi lükati.

(Järgned).

Seda ja teist.

Inhitowad õhulaewad sõja korral. Amerika õhusõitja M. Roy Knabenshue on Kalifornias wäga huwitawaio katseid teinud. Knabenshue tahtis näiwata, kuidas õhulaew öö pimeduse kaitsel üle piiratawa linna lennata ja tegewalt piiramisest osa wõib wõtta. Ameriklane tõusis ühes wähemas, juhitawas õhulaewas umbes kell 10 õhtu mõni kilometer Los Angelos'i linnast eemal üles. Umbes üks tund pääle selle sadas pommi asemel kott konfetidega hotel de Ville pääle, millele mõne minut pärast mitmed sarnased pommid järgnesiwad, mis üksteise järel pääasjalikult awalikkude hoonete pääle kukkusiwad, ilma et sõitjat kuidagi märgatud oleks. Wõib enesele seda mõju ette kujutada, mida need katsed sünnitasiwad. Nõnda oleks siis üks piiratud linn niisuguse kardetawa waenlase kallaletungimiste wastu kaitseta, ja tema päähooned langeksiwad ilma päästmata tuleleekidele ohwriks.

ga sammu pääl waritseb
sind kinsatus.
da kirjutan nendele, kes
linna „õnne pääle“ teenis-
. Igaüks, kellel niisugune
ja kaaluzu enne hästi jä-
ann.

oumaalt.

**nse kihutusetöö elus-
s Harjumaal.**

ltiide kesktoimekonna Tal-
siwad 4. jaanuariks Tal-
a“ ruumidesse, koosoleku
e üle nõuu pidada, kui-
rskuse hääks kihutusetööd
dada.
wähe osawõtjaid ilmunud,
isikud. Seda wähest arwu
segase üleskutse ning wii-
amise süüks pidada.
gj, keda koosoleku juhata-
pilgu üle Harjumaa kars-
is, ei see maanurk kars-
n jäänud.
karskuse töö elustamiseks
nda kohustada, et see aja-
ükfikuid karskuseaate poo-
uks, kes walmis oleksiwad
e jaoks ruumisid muret-
isikulusid kinni katma.
i toimepandawad koosole-
karskusetööga täiskaswa-
ures pääle tuleb hakata,
e seas elawat läbirääki-

ste järele pandakse Roo-
lõpuotsus ette: koosolek
s karskusetööd laste juu-
olekuid toime panna, kus
inimesed ühtlasi osa wõ-

nek nõuab, et karskusetööd
juures tuleb teha.
se poolt on 20, teise poolt

e enamuse otsusega rahul,
usetöö tegemise riiwi et-

orra punktid läbi, wõttis
liikme Rahamäe wastu

pus on temale arusaa-
wel on hr. R. ühes teiste
alwajaga“ selle hääks ki-
t alkoholi joogikohad pü-
eksiwad. Nüüd on aga
laje Saksa kildkonna pooli
rja Eesti keelde toimeta-
ide kinnipanemise politi-
skusesõbralise linnawoli-
mõistetakse, märku an-
wis lahti teha oleks. Ka
karskusesõpradele arusaa-
i karskuseseltside kesktoi-
use kildkonna politilises
n, kus karskuseaate wiha-
- ja wiinawabriku- oma-
nängiwad.
tahab pikemalt oma seisu-
guse linnawolikogu tege-
Ta olla rõõmus, et ta
a saab, kuigi ainult kars-
mõlemas Tallinna Eesti
na waadetele walimiste

d ja maasaadikud pane-
et ta ainult karskusesse
pääle wastust annaks;
ondade asi ei puutuda
olekusse.
kinnitab, et ta oma waa-
nitte ei ole muutnud. Kui
kihutusetööd teinud, siis
ond ja linna omawalitsus
ärele walwamiseks suure-
eawad. Kuid salakõrtside
itluse - organisatsioni töö
poolt laitust ja sellepärast
Praeguseid olusid tähele
oli joogikohtade kinnipa-
su toonud. Selle läbi
perekondades weel suu-

me teise poolt lükatakse
nber: mitte üksi Tallin-
enenud, waid igal pool.
e keeluseadus wälja, et
oomise wastu wõidelda
nduslisselt lahti, siis on
ll.
, et see kuritegu ei ole,
teenistuse wastu wõt-
n nimetatud kihutusekiri
st saadawal ei ole ol-
korrekturitööd hr. Ra-

et niisuguse loogika jä-
salapolitsei teenistusesse
mct pakkuda hääd tee-

owib, et koosolejad sel-
ta wõtaks. Ettepanek
iti, et see asi karskuse-
utamise alla wõetaks.
M.

i hää aasta tagasi, siis
lkonnas weel mitte igal
Nüüd tahab seesama
d Tallinnamaa esimeste
tuda. Pääle Kolmeku-
siin kihelkonna-kool
gi ühe jaoskonna las-
e weel sedawõrd wal-
õiks tööle hakata. Nõu-
lik jõud. Kool kannab
li nime, sest et ta selle
hakkab, aga terwe ki-
mitte elule aitamas ol-
useselts. Küll on see
tööd maksnud, et nüüd
s on, et kool käima
a praegugi muredest

puudu ei ole, sest kooli ülewalpidamine tarwitab raha ja see peab kõik wabatahtlikkude annete läbi kokku tulema. Sääl on tööd ja higi tarwis, kui see wähegi peab nihkuma. See ei pea aga mitte ära hirmutama, waid julgust kaswatama. On ju esimesed waod aetud, küllap teised taga järele hõlpsamini lähewad. Hää oleks, kui sest koolist edaspidi päris kihelkonna-kool saaks, mida terwe kihelkond ülewal peab. Kuid esiotsa on waewalt loota, et asi nii ladusasti läheb. Praegu on siin mitmesugust woolu märgata. Mitmetel nähtakse see pinnaks silmis olewat, miks mitte ministeriumikooli ei ole asutatud. Kui ka seda tähele paneme, et meie kihelkond usumäratsejate pesapaik on, siis saame alles aru, kui palju nendel meestel teha on, kes kooli asja cesotsas seisawad. Üle kihelkonna kokku wõttes on nende arw pisukene, kes kooli õigest mõttest aru saawad. Suur osa ei tunne muud kui kooli nime ja see on asjale suureks takistuseks. Et Tallinnamaal kihelkonnakoolid haruldased asjad on, siis peab aina südamest rõõmustama, et asi ka siinpool nihkuma hakkab, olgugi et ta nagu waeselapsena peab elutsema. Päris täbar on nendel wanematel siiamaani olnud, kes oma lapsi wallakoolist on tahtnud edasi wiia. Mingit kõrgemat kooli siin ei ole ja sääl ei aita muu nõu, kui wii Tallinna. Aga kõigil ei ole see mitte wõimalik. Nendele meestele aga, kes kooli elule on aidanud, jääb see auu osaks, et nad kooli asutanud on, mida suur Hageri kihelkond mitte ei ole jõudnud korda saata. —a.

Tartu-Maarjast. Ropka Karskuse Selts pani 4. jaan. oma uues majas piduõhtu toime. Deklameeriti, lahe kordne meeste kwartett kandis kuus laulu ette, etendati A. Peerandi näitemängu „Tohiku Juula ämm“. lõpuks tantsiti. Nahwast olt keskmisell. K. L.

Räpina Põllumeeste seltsi koosolekul 28. detf. 1908 köneles kohalik tohter Endel filmast ja filmahaigustest, iseäranis marjahaigusest. Kõne oli wäga õpetlik. Kõnele järgnes elaw läbirääkimine. Awaldati soowi, et koolides arstlisi läbiwaatamisi ette wõetaks. — Seltsi esimeheks waliti D. Mälberg — kohaomanik, kirjatoimetajaks õpetaja Joh. Raudsepp, kassahoidjaks A. Reinumägi — willawabriku juhataja. Seltsi auuliikmeteks waliti endine esimees Hindrik Bernask — kohaom. Toostes ja Julius Niggols — Räpina paberiwabriku walitseja. Koosolekust wõeti elawalt osa. Hk.

Wiljandist. Linahinnad on wiimasel ajal palju paranenud. Keskmisest — howsdreibandi linadest — maksetakse praegu kuni 40 rbl. kaalust, ristilinadest 46 tubla. — Kui ka, nagu loota wõib, linahinnad kewadeks weelgi tõusewad, siis ei suuda see põllumehi ometi weel mitte endisele suuremõõdulisele linakülwamisele meelitada. Tööjõud, mida lina nii palju tarwitab, on ju kallis ja isegi nüüd talwel kaebawad põllumehed, et linaharijaid saada ei ole:

— Tütarlastekihelkonnakooli asutamine jäi mullu suurpõllumeeste ettepanekul üheks aastaks edasi. Nüüd on aasta warsti möödas ja waldade saadikud, eesotsas W.-Wõidu saadik J. Raudsepp, kawatsewad küsimust konwendil üuesti üles wõtta. Soowime ja loodame, et ettewõttega nüüd hakkama saadakse. —l.

Wiljandi maa-koguduses on sündinud 132 poiss ja 110 tütarl, nende seas 5 paari kaksikuid, 3 enne ristimist ära surnud ja 13 surnult sündinud. 25 last wäljaspool abielu. Leeris käinud 2 5 inimest. Laulatatud 82 paari, armulaual käinud 11934 inimest. Surnud 122 meestejа 122 naester., 23 last esimeses eluaastas. 52 inimest saiwad 70 kuni 79 aastaseks, 15 saiwad 80—89 aastaseks, 2 naist 90 aastat ja 2 meest 92 aastat wanaks. Õnnetut surma suriwad 7 inimest. Andeid on antud ühte kokku 505 rubla 70 kop. —aro—

— Wiljandi kreisi sõjawäe kommisjoni korrapäralised istumised on 22. jaanuaril, 26. weebruaril, 19. märtsil ja 16. aprillil käesolewal aastal.

Tallinnast. Kaswatusteaduslised ettelugemised. Tallinna pädagogikaseltsi kutse pääle tuleb wõinädalal tuntud Wene kaswatusteadlane Netshajew ettelugemisi pidama. Ettelugemisi peab Netshajew nimelt kaswatusteadusest ja hingeelust. Ettelugemisi on 6, igal õhtul 2 tundi. Maa kooliõpetajatele on osawõtmine kergemaks tehtud; nad maksawad päältkuulamise eest pool hinda, s. o. 150 kop. K.

— „Walwaja“ juubelipäew lükati 18. jaanuari pääle, sest et sel päewal toimepandawa suure karskusekoosoleku jaoks sündsaid ruumisid ei saadud. Linnawalitsuse poolt on selleks nüüd pritsimaja saal lahkesti lubatud. Õhtul on seltsimajas pidusõõk, millest ka wõõrad osa wõtta wõiwad. K.

— Auutähed saanud. Tallinna linna algkoolide kooliõpetajad Ollik ja Solowjew on Stanislause ordu 3. klassi auutähed saanud. K.

— Kõne-õhtud „Walwajas.“ Perekonna-õhtul 3. jaan. köneles hra Reinthal jõuludest ja pühitsemise-kommetest. Enne kui jõuludele Kristuse sündimise mälestamise tähendus anti, pühitseti sel ajal walgusepühasid, looduse wõidupüha pimeduse üle, mis talwise pööripäewaga ühte langes. Ristirahwaste jõulupühade kommetest on palju looduserahwaste käest laenatud. Pikemalt peatas köneleja Eesti jõulukommete juures. Jõulupühitsemine muutub liialdusteks, ei käi enam selle lihtsusega kotku, misfuguse aate esitajaks Kristus oli. — 4. jaan. köneles hra Mändmets kommetest, nende tekkimisest ja mõjust. Pikemalt peatas köneleja halbade kommete juures, mis seltskonna pääle wäga kahjulikku mõju awaldawad ja millest raske pääseda on (joomakomme, wale, wargus jne.)

Laste kõnetunnis jutustas neiu Reichenbach lastele mitmed jutukesed ja juhtumised elust ja juhtis laste tähelepanemist kaudsel teel karskuse aate poole. K.

— „Tallinna kaupmeeste klubi“ põhjuskiri on kinnitatud.

Kodukooliõpetajale neiu H. Gossile on luba antud Rakwere linnas lasteaeda awada. K.

*

Noored mehed, pistke ora seina wahele!

Millal see oli, et inimene puu otsas aset pidas ja hädaohu eest warju leidis, ei ole weel kaugeks selgeks teinud. Ei ole ka teada, kas tal siis pääle kõwerate küünte ja terawate hammaste midagi kaitseriistaks oli. Niipalju on näha, et inimene warakult on hakanud riistu enese kaitsmiseks tarwitama. Wahest oli see üks põhjustest, miks inimene muudest loomadest nii täielikult jagu on saanud. Juba kiwiaja eluasemetelt leidub tarbeasjade kõrwal tapa-riistu. Olgu need tahumata tulekiwi killud puulõhesse ehk warre otsa kinnitamiseks, wõi siledaks ihutud kiwikirwed ja odaotsad. Wististi ei puudunud „käealused“ juba esimesel edenemise-järgul, kus inimene oma eluasemeid wee kohal — järwedes, jõgedes — kõrgete tulpade otsa ehitas, et kiskjad loomad — ja waenlased — ootamata pääle ei saaks tulla.

Mida kaugemale inimene edenemise teel jõudis, seda terawamaks arenesiwad ka tapariistad. Kiwi-kirwest sai terasene taper, odaotsad läksiwad nõelaterawaks, esialgse „kärbi“ asemele astus wahe mõõk.

Kuid edenemisetõusuga ühtlasi langes kaitseriistade tähendus inimlise edenemise kohta. Kuna see enne elukõsimuseks oli, kellel kõige terawamad tapariistad, nõutakse nüüd kulturamaadel hariduse-elu ja edu nimel tõsiselt, et sõjawäekulusid wähendama hakataks. Mitte see ei otsusta rahwaste ja riikide saatuse üle, kellel kõige täielikumad püssid ja suurtükid, waid otsust annab see, kellel kõige suurem kulturalise jõuu tagawara on. Läheb weel mõni aeg edasi, ja siis wõidakse Kruppi suurtööstuse toodeid wanaaja-kogudes kui muinasaja mälestusi waadelda.

Neid aga, kes oma mõtetega just sõjariistade otsa rippuma jäänud, wõib niisama suure huwitusega silmitseda, kui putukaid, mis oma alusel ära kiwistanud

Enne walitses maailma mõõk, nüüd — töö.

Paljudesse pääajudesse on aga mälestus metsikutest mõõga-aegadest kiwistanult peatama jäänud.

Westfali ja Tüüringi junkrud oma kannupoistega saiwad Läänemeremail p'risrahwastest jagu, sest et neil Rooma hariduse toodetest raudrtie, teraskilp ja terariistad oliwad päritud, kuna eestlastel kaitseriistad niisama puudulikud oliwad kui muudel Põhja rahwastel. Nagu kõigil lossi-herradel ja teerüütlitel, nii mõlkus ka Liiwimaa walitsejatel üksi mõõk meeles. Et oma kallist kasukat waenulikkude alamate ja tülikate wõistlejate wastu kaitsta, ühtlasi aga oma wõimu igal juhtumisel wiibimata maksma panna, kandis iga junkrukene mõõka puusas. Muud inimesed oliwad ammu juba kultura-loowale tööle jõudnud; need aga, kes töö wilja maitsta armastasiwad, tlma et nad ise tööd oleksiwad teinud, keerutasiwad mõõka, nagu esiinimene kiskjate loomade wastu kärbi-nuia ehk kiwikirwest

Aeg on isegi junkrutel muinasaja jätised käest ära kiskunud. Juba siis, kui teopäiwil „herra“ oma wõimu tahtis näidata, ei olnud muud „käealust“ kui — kepp.

Muudkui wisa on junkrulik pääluu wanu mälestusi kaotama. Mõõk on temalt wõetud. Isegi wõim lööb järjest rohkem waaruma. Kuid wanad mälestused elawad edasi.

Just siis, kui junkrutõuu noorus kõige paremas edenemise-eas on, ülikooliaastail, toodakse endise tapariista warjukuju wälja, et „rüütlikku“ mängu üksteise weristamiseks pidada. Balti Saksa ülikoolinoorus keerutab igal juhtumisel pikka raudora, mis peab endist wahedat mõõka wastase surmamiseks ja oma wõimu maksmapanemiseks esitelema.

Wiimane jätis muistsetest metsikutest aegadest.

* * *

Nüüd aga, wana Eesti rahwamehe matusel, kes oma rahwast oli laulu waral haridusekewade ilule katsunud äratada, nägin ma Eesti üliõpilaste keskel noort meest, kes pidulikku näoga leinarongi rinnas sammus — pikk raudora käes, nagu Balti junkrutõuu wõsudel wiisiks.

Mis see on?!

Mis peab see rauast oraga keerutamine tähendama?

Kas seda, et meie rahwa ja kodumaa saatus 700 aasta eest wõõrsilt tulnud raudriideliste mõõgatera all wiletsusesse kokku langes?

„Pange rammu rauda wastu,
Wenna werda waenu wastu!“

Muud ei olnud rauale wastu wiia kui isiklik tublidus ja wahwa armastus kodumaa wabaduse wastu.

Meie langesime, aga tõuseme ometi.

Mitte aga mõõga ega mängituse-orakeste abil. Waid — auusa töö ja tubliduse waral.

Noored mehed, pistke omad raudorakesed seina wahele!

—n.

Tartu teated.

Tartus, 9. jaanuaril 1909.

Eesti Kirjanduse Seltsi üleüldine liikmetekogu koosolek, „Wanemuises“ 3. jaanuaril 1909. a. (järg.) 3

Dr. Luiga kõne järele algasiwad 1908. aasta ülewaated Eesti kirjanduse põllul.

Esimesena köneles kooliõp. J. Tammemägi sellest, mis keelepõllul tehtud. Ta tuletas Riomari ettepanekuid õigekirjutuse uuenduste kohta meelde ja seda häälikute äratähendamise wiisi, mis tema oma sellekohases raamatus soowitanud, siis õigekirjutuse ühenduse püüdeid „Eestimaa Rahwahariduse Seltsi Kirjanduse Osakonna“ ja „Eesti Kirjanduse Seltsi“ wahel (Tapa koosolek), siis matematika (rehkenduse, algebra ja geometria) oskusesõnade wäljatõõtamisest ja awaldamisest meie E. K. Seltsi keelekommisjonis jne.

Teise ülewaate andis A. Jürgenstein 1908. aasta ilukirjanduse kohta.

Möödaläinud (1908.) aasta iseäralik tundemärk olla see, et wäga palju halbu ümberpandud juttusid kirjaturu üle ujutanud. Salapolitseinikkude ja sellesarnased jutud (Sherlok Holmes, Nick Carter, Legoc, Ilus warapärija, Irmgardi tütar Liddy, Nathus Pinkerton, Samson jne.), igaüks neist juttudest enam kui paariskümnes andes on ilmunud, mõni koguni mitme kirjastaja poolt korraga. Häid ümberpanekuid olla wõrdlemisi wähe (Zola „sõekaewajad“, „Emake maa“, Eino Leino „Ühepäewa liblikad,“ Prantsuse talupoja ajalugu Erkmann Chatrian, mõned wäikesed Tolstoi jutud jne.) Selle nähtuse üheks põhjuseks arwas köneleja, pääle üleüldise närwilise salapolitsei töötamise ja rahutuste ajajärgu, mis niisugust kaupa himustab, weel selle asjaloo, et meil ümberpanemise tööd kirjandusliselt wäga halwalt on hakatud hindama. Tõsise püüdmise kõrwal oma algupäralist kirjandust soetada, hakatud ümberpanemist kirjandusliseks woorimehe kutseks pidama, millest osa wõtta tõsisel kirjanikul ei maksa. Nii jäänud ümberpanekud enam omakasupüüdjate halbade kirjastajate hoolde, kes just tõmbejuttusid hästi odawalt turule püüawad saata. Köneleja soowib, et anderikkad nooremad oma jõudu iseäranis teiste rahwaste klasfikerite eestistamises katsuksiwad. Need olla meil wäga tundmata, aga ometi kirjanduse mõistmise ja maitse wäljaharimises ülitähtsad. Tuletab meelde, et E. K. Seltsi Rahwakirjanduse toimekond oma tulewa-aastastes ettetellitawates wäljaannetes sellega hakatust tahab teha; soowitab neid wäljaandeid tellida ja teistele soowitada.

Algupäralistest juttudest arwustab köneleja pikemalt E. Wilde „Prohwet Maltsweti,“ Tamsaare „Pikad sammud,“ Fr. Mihkelsoni „Kahekesi,“ Matti Marduse „Murdlaeneid“ ja Mait Metsanurga „Isamaa Õilmeid“. Kehaka „Prohwet Maltsweti“ leiab köneleja kaugelt kehwema töö olewat, kui Wilde waremalt ilmunud „Mahtra sõda“. Sääl olla küll suure usinusega palju algupäralist materjali meie kultura ajaloo kohta kokku kuhjatud, kuid mitte romani seisukohalt ühiseks tööks kokku wormitud. Pääle selle olla raamat liig sihiline, ühekülgse politilise erakonna-waate mõju all ja jutustaw osa wäga killustatud, usulise liikumise äraotsustamine liiga mehanilik.

Matti Marduse „Murdlaened“ olla nähtawasti noore kirjaniku wäga puudulik töö, mis alles algawa kirjaniku järelaimamise ajajärgust tunnistust annab.

Hääks jutuks arwas köneleja Tamsaare „Pikad sammud“. See jutt olla hingeteadliselt peenikeselt wälja töötatud, näidata, kui raske suguelu õige ärahindamine ja abielu reform on. Suuremad takistused ei seisa sääl mitte ainult wälises, seaduseandlises korralduses, waid inimese enese sees.

Fr. Mihkelsoni „Kahekesi“ parem jutt olla „Suweöö armastus“, kust tõesti noor meeldiw, suwine õhk wastu lehwdaib.

Mirt Metsanurga „Isamaa Õilmed“ tulla puuduste pääle waatamata paremate juttude sekka arwata.

Seotud kõnes ei leia köneleja iseäralist tähtsat. Willem Grünthali katset, oma liiürilistes luuletustes murdsõnu tarwitusele wõtta, olla õnnetu samm, sest et murdsõnadega liialdatakse, salmikuid peab sõnaraamatu abil lugema ja siisgi ei saa mõnikord aru. Luuletajal olla annet, aga ta tikkuda sellega edwistama. Wold. Rosenstrauchi kogus olla mõnigi hää laul, aga suur osa kaunis keskmine ja ühetooniline, A. Saati luuletused nõrgad.

M. Hermann ja Jaik Tartus olla kõiksugu prügilaulude „kogusid“ ilmutanud: Wanad tuttawad labased laulud, mitmesuguste kaantega ja mitmesuguste nimede all, millel mingit kirjanduslist wäärtust ei olla. Algupäraline lugulaul „Jaanuse surm“ olla ka täitsa alawäärtusline.

Selle pääle köneleb cand. J Köpp läinud aastal ilmunud usulisest ja kõblilisest kirjandusest.

Sääl olla kolme sugu raamatuid leida: Wana õigeusulisest, wärskema waimuga reformipüüdlisest ja üsna negatiwilisest seisukohast. Esimeste sekka tulla Oehningeri kirikulugu ja Kristuse elulugu kui kõige tähtsamad arwata, teiste seast nimetati kiites Heribert Rau „Waba jutlusi“ ja Tolstoi tööst, mis küll kirikliku waatega kokku ei käi, aga siisgi kui sügawamõttelise õeotsija mõtted usulistele tundmustele ainult kasu wõiwad tuua.

Otse usuwastase seisukohaga raamatute wäljaandmise juures kahetses köneleja, et meie teaduses pikalt tagajärele lonkame. Strausi raamatud, mis ilmunud, wõitlewad asjade wastu, mida uuem usuteadus ise tükati kõrwale heitnud ja kus ta uuemale seisukohale asunud, nii et niisuguseid raamatuid, mis meile kui uudist ette kantakse, ajast maha jäänud wäljaanneteks wõib arwata. Tõlesti puududa kahjuks uuemast usuteaduslisest seisukohast kirjutatud usulise ja kõblise sisuga teaduslised tööd.

Iseäraliseks halwaks nähtuseks luges köneleja seda wägiwalda ja jultunust, millega meie eestistajad teaduslisi töösid wälja annawad. Nad ei auusta sugugi algkirjaniku mõtteid: lühendawad, jätawad oma arwamise järele maha ja panewad juurde, tõlgiwad hooletult, nii et tihti algkirjanikust moonutus meie ette astub. Nii olla näit. tänawu üks Carneri wäljaanne ära narritud.

(Järgneb.)

*

Baltimaade kindralkuberneri ettepanek.

Baltimaade kindralkuberner on, nagu „Sowr. Sl.“ kuuleb, ettepaneku teinud, mille järel Baltimaa Wene elanikkudele õigus tuleks anda oma keskelt mõnda saadikut riigiwolikogusse walida. Niisama nõutakse ettepanekus, et 50,000 maata Wene talupoja seisukorda korraldataks. Peterburis olewat need ettepanekud rahulolemisega wastu wõetud.

*

Peterburi konserwatoriumi orelimängimise ja theoria professori L. Homiliuse asemele, kes hiljuti ära suri, olla kuulu järele esimesteks kandidatideks tuttaw Eesti komponist ja orelikunstnik A. Kapp Astrahanist ja Sermukst (lätlane) Liibawist.

*

M. D. Slawjanskaja kontserdid.

Need oliwad kaks huwitawat kontserti, mis M. D. Slawjanskaja meile 7. ja 8. skp. Wanemuises oma kooriga pakkus. Pääle kuulsa Wene koorijuhataja Dimitri Slawjanski furma, on nüüd tütar koori juhatuse oma kätte wõtnud, kuna ta ise ka soprano solooosasid laulab. Hää distsiplin ja ilus häälte materjal — iseäranis bassid — juhiwad kõige päält kuulaja tähelepanemise enese pääle. Juba kohe esimese laulu juures oli näha, et koor dünamiline külg wäga hästi wälja töötatud on, nii et koori „pianissimo“ otse eeskujulik on. Selle wastu domineerisiwad aga „forte“ kohtadel liig palju bassid. Wähem silmapaistwad oma hääduse poolest oliwad naeste hääled, küll aga poisikeste omad, iseäranis üks altos. Sopranode juures oli mõnikord nagu wäsimust märgata, mille läbi nendel kohtadel, kus nad üksi laulsiwad, ühtlus ja ka hingamine pisut kannatas. Ka ei olnud intonation igakord puhas, isegi M. Slawjanskaja enese juures. Wist oli osalt ka sellepärast harmonium igale poole appi wõetud, mis just mitte igakord kohane ja ilus ei olnud, olgugi et herra Iwanow wäga hästi kaasa mängis. Kuid need puudused tuliwad, nagu juba öelbud, sest, et wäsimust märgata oli ja päälegi nii harwa ette, et nende pääle kui juhtumise wigade pääle waadata tuleb, mis koori wäärtust mitte wähendada ei suuda, sest üleüldine mõju oli ikkagi hää. Kui silmas pidada, et koor peaaegu igapäew laulab ja selle juures ikka ühte ja sedasama eeskawa, siis ei pea lauljad mitte ainult wäsima, waid nad ei suuda ka terwe aeg täie tähelepanemisega asja juures olla. — Mis aga iseäranis iseloomulik oli, see on Slaawi temperament, mis lauludest kui ka ettekannest wälja paistis. Suurem osa rahwawiisidest oli küll õige primitiw seatud ja kahjuks ei olnud eeskawas mitte kõikide nende paremate Wene komponistide tööst leida, mis müürilehtedel kuulutatud oliwad. —Kuid selle pääle waatamata kuulsime ometi iseloomulikku rahwalaulu, õigeid rahwa motiwisid ja need oliwad wast nii mõnelegi rasked ära seeda, kellel wast Saksa „Liedertafel'i“ stiil ja sellesarnased laulud armsaks on saanud. Sellelt seisukohalt oliwad need kontserdid meile iseäranis huwitawad ja kui me sarnaseid rohkem kuulesime, wast õpiksime siis ka paremini oma rahwawiisidest aru saama ja kergemini seda ära tundma, mis oma ja mis wõõras on. L. N.

*

„Wanemuise“ teatris

kantakse pühapäewal 3 ühejärgulist näitemängu ette. Nendest on Hartlebeni „Wäesalgast lahkumine“ põrutaw kurbmäng, järgmine „Tsirkusepreili“ on lõbus naljamäng, kuna wiimane „Tiiger“ kerge Prantsuse jant on.

*

Esimese wõidulaenupaberite loosimisel wõitsiwad järgmised piletid: 3

Kustutuse alla tuliwad järgmised seriad:

88	3050	7258	10263	12727	16307
251	3130	7276	10367	12906	16347
408	3141	7284	10376	12930	16467
469	3165	7329	10444	13190	16533
514	3300	7354	10597	13340	16549
560	3313	7388	10604	13353	16597
625	3486	7482	10701	13388	16636
642	3512	7513	107 2	13595	16715
802	3527	7538	10889	13645	16719
1137	3592	7790	10954	13726	16840
1154	3617	7814	10980	13883	19911
1204	3660	7831	10995	13919	17193
1276	3693	7864	11127	14126	17460
1342	3839	8039	11140	14252	17470
1391	4066	8132	11195	17267	17906
1424	4135	8155	11201	14343	17953
1527	4175	8239	11259	14413	18056
1542	4307	8268	11315	14509	18064
1615	4462	8336	11347	14839	18235
1639	4505	8413	11605	14871	18452
1863	4820	8631	11677	14992	18503
1947	4903	8721	11687	15012	18604
1949	5137	8929	11727	15233	18626
1976	5281	8988	11753	15331	18864
2028	5365	9137	11761	15350	18898
2035	5380	9144	11812	15400	18908
2077	5606	9325	11911	15503	19000
2278	5622	9392	11921	15517	19221
2277	5713	9427	11942	15880	19255
26 3	6592	9645	12060	15919	19407
2654	6610	9701	12181	15949	19436
2666	6628	9790	12401	16009	19442
2716	6681	9903	12564	16208	19583
2949	6802	9959	12689	16290	19598
3048	7011	9980	12685	16293	19851

Wanemuine.

Pühapäewal, 11. jaanuaril 1909.

Ühejärguliste õhtu:

1. Wäesalgast lahkumine. Drama 1 waat. O. E. Hartleben.

2. Tsirkusepreili. Lustmäng 1 waatuses. E. Pohl.

3. Tiiger. Naljamäng 1 waat. E. Brisebarre ja Mare-Michel.

Hakatus kell 8¼ õhtu.

Hinnad harilikud. Eelmüük „Postimehe" juures. Teatri kassa on awatud 2 tundi enne etendust.

23 Eestseisus.

„Karskuse Sõber".

Laupäewal, 10. jaanuaril 1909 a

Pääkoosolek.

Päewakord on seltsimajas näha.

Hakatus kell ½10 õhtu.

Eestseisus.

Tähendus: Koosolekul on ainult neil hääleõigus, kes liikmeraha ära maksnud on.

Aino Tamme kontserdid:

25. jaanuaril Wastemõisa Seltsi saalis.
2. weebr. Wiljandi E. Põllum. S. saalis.
8. „ Walga E Karsk. S. saalis.
22. „ Pärnu E. Kooli Seltsi saalis.
28. „ Tartus „Wanemuines".

Ugaunia.

Laupäewal, 10. jaanuaril s. a.

Lõbu-õhtu.

1) Leppimine surmas (kurbmäng). 2) Potiwari naene (esimest korda). 3) Minestuse kursused.

TANTS

Hakatus kell 9 õhtu.

Piletite hinnad: meester. 25 kop., naester. 15 kop. Eestseisus.

Wäga sünnis kingitus sünnipäewaks on raamat

Tähtede poole!

Saada igast raamatukauplusest. Wäljaande sissetulek Eesti Nooresoo Kaswatuse Seltsi hääks. Kirjastaja.

Õlut, Mõdu, Liköörisid, Napsisid, Limonadi, Selterst, omast wabrikust kõige paremat sorti soowitab **õlle ja limonadi wabrik „Tivoli".** Müügikoht Jaani uul. nr. 16. Kõnetraat 32.

Jälle siia jõudnud! Palju nõutud

galoschid,

täiesti korraldatud, meeste- ja naesterahwastele ja lastele, jällemüüjatele protsentid. Saapa kaupa, [illegible] Riiast. Meeste- ja naesterahwa

wihmamantlid,

meesterahwaste kalewist ümb rwõtmise kraesid, walstusid.

Raatuse majas, tapedikaupluses.

Piimakontor Pepleri uul. nr. 11. Külm piim 1½ kop. toop, **wõipiim 4 k. toop.**

Wõru maakonnas, Wõhandu jõe pääl olewas Reo weskis antakse Jüripäewast 1909. a. **Suured willakraasimise, ketramise ja kudumise ruumid,** tarwilitu weejõu ja eluruumidega pikemaks ajaks rendile. Kaupa teeb Wõru linnas Grafhouseni majas, omanik P. Sibul.

Suur mööblitega 2
tuba
on wälja üürida Riia uul. 2, hoonis, II. korral pahemat kätt.

Eesti Noorefoo Kaswatuse Seltsi

uisutee

E. P. S. Aias ■ Pühap. 11. jaan. k. 8—10 õ.

Kroonumuusika ja tulewärk.

(Walg Simplex.) Piletite hinnad: 25, 20 ja 15 kop.

Elektri teater „Illusion" Bellevue wastu.

8., 9. ja 10. jaanuaril 1909 a. ainult 3 päewa. Täiesti uus wäga huwitaw eeskawa, täielik piltide wahetus. „Wana kassameister", wäga huwitaw kurbmäng, tähelepanemise wäärt pilt. „President Faljer Kopenhagenis". Wäga huwitaw korbalainud üleswõte. Kaks wäga suurt sisurikast pilti: „Piiri pärast" ja „Woorimehe tütar", mõlemad ettekanded dramatilised. Huwitawad naljapildid: „Eesel ja eeslid" ja „Pruudi luxpainaja".

Hakatus kell 4 p. l., pühapäewal kell 12 lõunal. Hinnad kohtade järgi 15—50 k., lapsed 10 k. Pühapäewal, 11 jan. uus eeskawa.

Keelpillide orkester.

Tartu Panga seis

31. detsembril 1908.

Panga päris — Activa.

	Rubla.	Kop
Kassa seis ja Riigipanga Giro konto	248,9 4	01
Wekslite diskonto	1,050,784	21
Kupongid ja kustutatud hinnapaberid	14,894	54
Laenuks antud:		
Walitsuse kinnitatud hinnapaberite wastu	32,996	—
Kinnitamata paberite wastu	105,552	—
Pandiõiguslised obligatsionid	48,935	—
Kaupade wastu	5,445	37
Hinnapab. (nende hulgas tagaw.-kapital 77,572,50)	178,308	37
Konto-korrent-arwel:		
Wõlgu antud riigi poolt kinnitatud paberite wastu	39,158	68
„ „ „ „ kinnitamata „ „	382,104	20
„ „ hüpotegi obligatsionide „	372,552	04
„ wekslite ja kauba wõlatunnistuste „	297,910	26
Mitmesugused wõlglased:		
1) nende arwel:		
a) Wõlgu antud riigi poolt kinnitatud pab. wastu	—	—
„ „ „ „ kinnitamata „ „	—	—
„ kauba wõlatunnistuste „	4,430	98
b) Ajuti kinnituseta wõlgu antud summad, pankadel jne.	23,061	21
2) Meie arwel:		
a) Wabad summad panga tarwitada	737,282	05
b) Maksunõudmiseks saadetud wekslid	171,560	16
Protesteritud wekslid	273	58
Pangamaja	70 945	46
Kulud	49,682	31
Hoiurahade intressid	39,681	19
Teraskambri arwe	16,360	85
Liikuw warandus ja sissesade	5,006	88
Arwamata kulud, mis tagasi makstakse	1,646	47
Üleminewad summad	10,603	97
Inkasso wekslid	60,355	04
Rubla	3,968,524	83

Pangast pärida — Passiva.

	Rubla	Kop
Põhjuskapital	350,000	—
Tagawarakapital	77,689	14
Hoiurahad:		
Tähtajalised	2,091,137	—
Tähtajata	6,750	—
Jäädawalt kuulutamata	39,552	—
Jookswad arwed	896,225	26
Mitmesugused nõudjad:		
1) nende arwel:		
a) Wabad summad nõudjate tarwitada	219,158	72
b) Maksunõudmiseks saadetud wekslid	73,696	56
2) meie arwel:		
Panga wõlaks jäädaw summa	—	—
Wäärtpaberite intressid	6,593	57
Intressid ja prowisionid	200,063	20
Üleminewad summad	7,659	38
Rubla	3,968,524	83

% suurus praegusel ajal:

Wekslidiskont.	7—8%
Laenud	7—8 %
Hoiusummade eest	3—5%
Hoiusummade eest jookswal arwel	3%

Panga juhatus.

Das St.-Petersburger evangel. Sonntagsblatt

hat soeben seinea zweiundfünfzigsten Jahrgang begonnen, nunmehr achtundvierzig Jahre unter der Redaktion des Pastors em. Bertoldy — Fontanka 101 in St.-Petersburg. Es ist das älteste und verbreitetste unter den inzwischen entstandenen kirchlichen Gemeindeblättern in Russland u. Polen, und bringt in jeder № einen sehr gern gelesenen zusammenfassenden politischen Ueberblick in seiner Wochenschau, und monatlich eine Missionsbeilage. Preis jährlich 3 R. 50 Kop. Die Agenturpreise (mehrere Exx. unter einer Adresse, aber auf geringerem Papiere) betragen 3 Ex. 7 R., 4 Ex. 9 R., 5 Ex. 11 R., 6 Ex. (das 7. ist gratis) 14 R., 8/9 Ex. 16 R., 10/11 Ex. 18 R. Adresse: Господину Пастору Бертольди, Фонтанка 101.

Majad

1000 rublast kuni 30,000 rublani on hääde tingimistega müüa. Lähemat teatust annab majaomanik Jaama uul. nr. 27. Kella 9—11 e. l. ja 3—5 p. l.

Majad on müüa

ehk rendile anda Peipsi kaldal, Mehikoorma alewis, ühes kõrwaliste hoonetega ja kiwi aidaga. Wäga sündsad kauplemise ruumid. Adr. kirjade jaoks ehk suusõnal: S. Freiberg, gr. Beppo Mehikoorma.

„Põllutööleht"

Eesti põllutöö nädalaleht.

Wastutaw toimetaja cand. agr. Aleks. Eisenschmidt. Wäljaandja Eesti Põllumeeste Selts Tartus, teiste põllumeeste seltside ja ühisuste toetusel.

Iseseiswat. lisadena ilmuwad:

„Käsitööleht". Kuukiri naesterahwa käsitöö ja kunstkäsitöö edendamiseks

„Aiatööleht". Kuukiri ajatöö ja mesilastepidamise edendamiseks.

Tellimise hind: „Põllutööleht" üksi aastas postiga 3 r., postita 2,50 kop. Põllutööleht" ühe lisaga aastas postiga 3.50 k., postita 3 rbl. „Põllutööleht" kahe lisaga aastas postiga 4 rbl., postita 3,50 kop. „Käsitööleht" üksi aastas postiga 1,50 kop., postita 1,20 kop. „Aiatööleht" üksi aastas postiga 1,30 kop., postita 1 rbl.

1907 ja 1908 **aastakäigud on weel täielikult saada.**

Proowinumbrid saadetakse soowijatele hinnata koju kätte. Tellimisi wõtawad wastu kõik raamatukauplused ja muud ajalehtede tellimiste wastuwõtjad.

Ärimehed kuulutage „Põllutöölehes" !!!

Adress kirjadele, rahasaadetustele ja telegrammidele: **„Põllutööleht" Tartus.**

Maitserikkalt walmistatud

pärgasid ja kimpusid

kunstlikkudest lilledest soowitab suures wäljawalikus

Tõnisson'i Wennaste lillekauplus

Jaani uul. 2 Barklai platsil.

Õlleotre

ja

kaeru

ostab „Tivoli" wab.

Põltsamaal, Kamaris on hää suurema **meierei sissesead,** masinad, Dr. Gerberi piimaproowija „Butyrometer" 4 pr. plekk Limburi katal 450 toobiline, piimamõõt 50 t., wannid jne. odawasti müüa. Ligemat ka Tartus, Tiigi uul. nr. 26. Paris. 5

Peterburi kubermangus, 4 w. waksalist, kiwitee ääres on äraraisimise pärast

krunt müüa.

Maa on kahes jaos, esimene 4¼ tesj., teine 19¼ tesj., kokku 23½ tesj. Lahe jao hoonetega. Hooned on uued maa on hää ja metsa rohkem kui põldu. Чр ст. Волосово, деревн. Соколова, И. Рейнезбергъ

Mööbliga toad 2

on wälja üürida Lahe uul. nr. 54.

Pihkwapanga täht

500 rbl üle on **leitud**. Kätte wõib saada Hüpotheegi Seltsis, G. Pille käest.

Kooliõpetaja (naester., eestlane) soowib kohe **haritud Eesti perekonnas** kauemaks ajaks, waikset, lahket, üksikut

tuba

(soowitaw hää kostiga ja erasissekäiguga. Pakkumisi palutakse lahkesti sisse saata K. Sööt'i raamatukauplusesse (Aleksandri uul. nr. 5) sõna „toakene" all

Kuiwatatud õlleraba

müüb „Tivoli" wabrik.

Tähtwere walla kontori juures olew Madi talu

sepikoda

on **wälja üürida.** Kaupa teeb taluomanik

Häid köögitüdrukuid

Wene ehk Saksa keelega, **üksiteenijaid** ja **toatüdrukuid** Saksa ja Wene keelega ja hääde tunnistustega tarwitab kohakuulamisekontor, Tartus, Losst uul. nr. 12.

Tüdrukut

on tarwis pagari juurde, Raatuse uul. nr. 16.

Annan Saksa keele

tundisid

ja aitan järele kõigis õpeainetes (Puschkini gümn lõpet.) Päewa uul. nr. 1, fort 3. Kodus 2—4

Annan odawaid

klaweritunnisid,

Kauba uul. nr. 13 (hoowis). P. Dobruschkes. Kõnetunnid 5 8 p. l.

Tundisid

annab üliõpilane (matj.) keskkoolide õpeasjades. Tähe uul 67, fort. 3.

Realkooli wiimase klassi kaswandik **otsib kaaselanikku.** Filosofi uul. 18.

Weksel on leitud.

Weksli suurus saja rubla. Alla kirjutanud Georg Jaani poeg Kiipsaar, weksli omanik Jakob Juhani poeg Wanaase. Pepleri uul nr. 10, kaupluses.

Klaweritundisid

antakse Tiigi uul. nr. 74. fort 2 Kella 3—5 p. l.

Kostilapsed

(tütarlapsed) leiawad lahket wastuwõtmist, Tiigi uul. nr. 63, fort. 6.

Kostilapsed

leiawad wastuwõtmist, Pepleri uul nr. 24, hoowis.

2

Tütarlapsed,

kes õmblemist ja lõikejoonistamist ära õppida tahawad, wõiwad endid ülesanda Pepleri uul. nr. 10, A. Raudsepp.

Koolipoiss

leiab lahket wastuwõtmist Saksa keelkõnelejas perekonnas Lada uul. 1, k. 3.

Wene perekonda wõetakse

kostilapsi

wastu, Emajõe uul nr. 3, k. 3. 2

Kostilapsed

leiawad lahket wastuwõtmist haritud perekonnas, Wesli uul. 15, pr Dr. P. Hermanni juures. 2

Kostilaps 23

(tütarl. ehk noorem poisslaps) leiab lahket wastuwõtmist Roosi uul 29, fort. 6. II korral.

Koolilastele

on korter kostiga saada, Raatuse uul. nr. 18, fort. 4, teisel korral. 23

Kostilapsed

leiawad kosti ja korterit, Kastani uul nr. 45, fort. 1.

Tütarlapsed,

kes õmbluse tööd õppida tahawad, wõiwad endid üles anda, Emajõe uul nr. 5. R. Adon.

Tütarlapsi

wõetakse kosti pääle, Kastani uul nr. 77, fort 16

Tüdrukut,

hääde tunnistustega, tarwitatakse Poodi uul nr 8.

Kes

walmistaks 8 aast. poisilest kewadeks gümnasiumi wastu ette? Pakkumisi tingimistega palutakse selle lehe talituse kaudu „L. L." tähe all.

Требуется

прислуга

приходящая, съ мелкой стиркой, жалованье 5 р. въ мѣс. Капитанова 22, кв. 7., приход отъ 12—6

Jäätöölised

leiawad teenistust. Alnuda wärawawahi juurde, „Tivoli" õllewabrikus, Tähtwere uul. nr. 52.

Tiiwklawer

on 120 rbl. eest **müüa**. Jaama uul. nr 19.

Noor edasiharija soowib

oreli

wõi harmoniumi pääl harjutamas käia. Kirjad palutakse sõna „orel wõi harm." all „Postimehe" talitusesse anda.

Sepikoda

ühes eluruumidega on müüa Tõrwas. 23 Tõnis Tõnisson.

Hää linnukoer

on müüa Jõgewal kaupm Ilwese juures.

Osaw meier

(Buttermeister) otsib kohta Balti ehk Wenemaale Tunnistused ja soowitused on hääd. Kirjad Wene ehk Eesti keeles, Pihkwa uul. nr. 8, fort, 4. Tartus. H. M.

Tüdruk

wõib kohta saada, Jõe uul. nr. 11.

Pruugitud jalaga

õmblusmasin

on odawasti müüa, Wallikraawi uul 5.

Tarwitatakse korralikku

tüdrukut

maale. Teatust saab Peetri uul. n. 20, majaomanikult.

Rätsepa õpipoissi

on tarwis, Riia uul. nr. 73, k. 25 A. Gutman

Müüa

on uued kapid ja kummutid, Riia uul. nr. 9.

Wõtan nüüd ka enne lõunat w

Silma-,

kõrwa-, nina- ja närwi-haige[...]

wõtjasen elektriga ja soidan ka maale.

Kõnetunnid: kell ½10—½12 e. l. kell 3— 5 pärast l[...]

Dr. med. J. Ott[...]

Tartus, Aleksandri uul. nr.[...]

Peterburis

Dr. A. Lossmann.

Sisemised haiguse[...]

Kõnetunnid: pühap. ja neli [...] 2— 1, teisip. ja reedel 7—9 õhtu.

Spasskaja uul. 26, Snamenskaja [...] bal. Teleph 82—09

Даю уроки

по программѣ средн. учебн[...] заведеній. Набережная № 4.

Студентъ (физ-мат), опыт[...] репет. по всѣмъ предметамъ [...] особенности по русск и ма[...]

даетъ уроки

и готовитъ на различ. сви[...] Адресъ Замковая 12, 3, отъ 11[...] и отъ 3—5.

Minu

klaweritundid[...] õpetus

on **alganud.** Wõtan weel uusi õp[...] wastu. **Salme Hermann.** Ja[...] Wesli uul. nr. 15. Kõnet. 3—5

Mina

muusikaõpetu[...]

algab 15. jaanuaril.

A. Sprenk-Lä[...]

Барышня, окончившая ги[...]

даетъ уроки

по всѣмъ предметамъ. Яков[...] ская 21 Дома отъ 2 - 4.

Annan teada[...]

et olen oma mehanika töö äri [...] kohta üle wiinud, [...] uul. [...] nüüd Peterburi uul nr. 29, wõõr[...] maja „Europa" wastu. Palun [...] ausstatud tööde tarwitajaid mind [...] leesti waatama tulla. Uusuraudu te[...] kõige uuema sissesseadega odawalt.

Auustusega

Eduard Ki[...]

3 mehanika tööleja [...]

Koh a piimatalitajesse [...]

soowib auusate elukombetega. Ka[...] korralik noormees. Teatada kirja[...] Tartuste, Rüütli uul. 2, fort 3. [...]

Pruugitud 4 hobuse jaluline Ri[...] Careti auru

rehepeksumasin[...]

ühes katlaga on odawasti müüa. [...] küsida s. l. t.

Uurmeakri

õpipoissi

tarwitatakse Raatuse uul 14. W.[...]

6 [...] õhtul on wäikene pru[...]

küekott

ära kautatud. Leidjat eest palutakse [...] tuua Lutsa uul. nr. 18.

Õpipoissi

tarwitab klaweritegija Ojs. Rüütli [...] nr. 12

2 maja

ühes tolli ruumidega müüa. Haap[...] kaupmees Brandi juures, Wõnna[...]

Wõõrastemajas „Moskwa" on k[...] ioni wõimalist

hoowipoissi

ja **tüdrukut** tarwis. Soowitused [...] wõtta Sõõniku wedajat, õlge wastu[...] ka tarwis.

Hää, keskmise suurusega

tala

ühes kasemetsaga Tartu ligidal on m[...] Teatust saab Kastania uul. 44, po[...]

Õllepood

juhtumisel hääde tingimistega m[...] anda ja teile tarwis kautsjoniga m[...] **naesterahwast** on tarwis Ka[...] **mööbliga toad** saada. Järele k[...] wastu Jaudi poode Tulino õllepo[...] Tulino.

Nimekaarta

niihästi lihtsatele kui ka kõige toredamatele moodikaartidele trükib ruttu ja maitserikkalt

„Postimehe" trükikoda, Tartus.

Suur kaartite wäljawalik, kõige uuemad mooditähed ja iiukirjad. Ühe nime kõige alam hind on 30 kop. mille eest kuni 25 kaarti saada wõib. — Postiga saatmine 2—4 kopikut iga 25 kaarti päält.